

Úřad vlády České republiky

Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a
sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny

Informace pro vypracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Úřad vlády České republiky
Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny
Praha 2023

OBSAH

OBSAH.....	2
1. Ministerstvo kultury.....	5
a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022.....	5
b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva kultury (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.....	9
c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	9
2. Ministerstvo pro místní rozvoj.....	23
a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022.....	23
b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva pro místní rozvoj (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.....	24
c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	24
3. Ministerstvo obrany.....	24
a) Informace o plnění úkolového listu č. 190, který přijal ministr obrany dne 23.06.2004.....	24
b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva obrany (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.....	25
c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	25
4. Ministerstvo průmyslu a obchodu.....	26
a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022.....	26
b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva průmyslu a obchodu (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.....	29
c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	30

5.	Ministerstvo práce a sociálních věcí	31
a)	Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022	31
b)	Seznam pracovních orgánů Ministerstva práce a sociálních věcí (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou	39
c)	Doplňující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	40
6.	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.....	48
a)	Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022	48
b)	Seznam pracovních orgánů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou	54
c)	Doplňující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	55
7.	Ministerstvo vnitra.....	56
a)	Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022	56
b)	Seznam pracovních orgánů Ministerstva vnitra (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou	58
c)	Doplňující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	59
8.	Ministerstvo zdravotnictví	62
a)	Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022	62
b)	Seznam pracovních orgánů Ministerstva zdravotnictví (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou	66
c)	Doplňující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	66
9.	Ministerstvo zemědělství	68

a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022	68
b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva zemědělství (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.	71
c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	71
10. Ministerstvo zahraničních věcí.....	72
a) Seznam pracovních orgánů Ministerstva zahraničních věcí (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.	72
b) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022.....	72

1. Ministerstvo kultury

a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru kultury průběžně podporovat, v rámci existujících dotačních programů, včlenění romské kultury, při zachování její jedinečnosti, do většinové kultury české společnosti.

Rok 2022 co do rozsahu projektů a žadatelů o dotace plynule navázal na roky před pandemií Covid-19 a většina podpořených žádostí v jednotlivých relevantních dotačních programech Ministerstva kultury byla realizována v původně zamýšleném zacílení i rozsahu, přičemž k vracení poskytnutých finančních prostředků docházelo minimálně.

Ve výběrovém dotačním řízení v programu na podporu **kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice byly** v roce 2022 podpořeny následující dvě žádosti:

- projekt spolku Slovo 21, z. s., Praha Světový romský festival KHAMORO 2022, kde byla poskytnuta dotace ve výši 1 100 000,- Kč, a to na základě usnesení vlády České republiky ze dne 7. dubna 2003 č. 347 o podpoře Světového romského festivalu KHAMORO Praha a v souladu s usnesením vlády č. 447 ze dne 10. 5. 2021 o Strategii rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030;
- projekt spolku Výbor pro odškodnění romského holocaustu v ČR, Hořice, který obdržel dotaci 150 000,- Kč na projekt Putování výstavy "Zaniklý svět očima pamětníků".

Ve výběrovém dotačním řízení v programu na **podporu integrace příslušníků romské menšiny** bylo v roce 2022 oceněno 20 projektů od 20 žadatelů. Jednalo se o podporu jak jednorázových akcí tematicky a obsahově naplňujících jeden či více z tematických okruhů daného dotačního programu, nebo o celoroční podporu na provoz žádající organizace. Poskytnutá částka dotace činila celkem 2 000 000 Kč. V důsledku odstoupení jednoho žadatele od projektu bylo finálně vyplaceno pouze 1 903 000 Kč (s následnými vrácenými finančními prostředky byla celková využitá částka poskytnutých dotací 1 864 744 Kč).

Podpořené projekty ve výběrovém dotačním řízení na podporu integrace příslušníků romské menšiny

Předkladatel	Projekt	Dotace (v Kč)
ARA ART, z.s., Praha	ARA ART 2022, celoroční činnost	300 000
Centrum společného zájmu z.s., Brno	Letní škola Romipen 2022	150 000

Comunités, z.s., Liberec	Týden Romů - O kurko le Romengero	80 000
Demokratická aliance Romů ČR, z.s., Valašské Meziříčí	Romská píseň 2022	123 600
DROM, romské středisko, Brno	Kreativně a spolu	250 000
EUROTOPIA.CZ, o.p.s., Opava	Most k porozumění 2022	20 000
Hnutí romských studentů, z.s., Ostrava	III. Ročník oslav MDR v Ostravě	130 000
Charita Olomouc	Romská pouť 2022	45 000
IQ Roma servis, z.s., Brno	Staré romské legendy	97 000*
Nadační fond IT people, Praha	Motivace romské mládeže k rozvoji a představení romské kultury ve spojení s Počítače dětem	100 000
KoCeRo – komunitní centrum Rovnost o.p.s., Český Krumlov	Barevný svět	33 800
Oblastní charita Pardubice	Podpora romské hudební, pěvecké a taneční skupiny Loly Růža	52 000
Romano jasnica, z.s., Trmice	15. Různobarevný festival	73 000
ROMEIA, o.p.s., Praha	Dokumentace romské kultury a její trvalé zpřístupnění široké veřejnosti v roce 2022	180 000
Romodrom o.p.s., Praha	MIRI GILI VII	76 500
Společenství Romů na Moravě Romano jekhetaniben pre Morava z.s., Brno	Kulturní aktivity SRNM Olomouc	49 000
Společně – Jekhetane, o.p.s., Ostrava	Setkání vzájemného porozumění	65 000
Výbor pro odškodnění romského holokaustu z.s., Hořice	Pietní akt Lety 2022	53 100
Vzájemné soužití, o.p.s., Ostrava	Romano baripen 2022	42 000
Živá paměť, o.p.s., Praha	Putovní výstava – Osudy Romů za 2. světové války	80 000
Celkem		2 000 000

* Podpořeno, organizace ale z důvodu plného vytížení při pomoci uprchlíkům z Ukrajiny neměla kapacity na realizaci projektu a finanční prostředky tak nečerpal.

Kromě výše uvedených výběrových dotačních řízení, spadajících do působnosti **odboru regionální a národnostní kultury**, získávají projekty příslušníků romské menšiny rovněž podporu z dalších programů resortu.

V rámci dotačního programu **na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin Odboru médií a audiovize** bylo z jeho celkové hodnoty 23 150 000 Kč ve prospěch romských projektů poskytnuto 3 440 000 Kč. Šlo o podporu periodických tiskovin, novin a časopisů, **Romano džaniben, Romano hangos, Romano vodi a Kereka a výroby hudebních pořadů v rámci projektu Amare lavutara.**

V rámci programu Podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin byly oceněny tyto projekty příslušníků romské menšiny

Předkladatel, místo	Projekt	Dotace v Kč
Romano džaniben, z.s., Praha	Romano džaniben/ Romské vědění	460 000
Společenství Romů na Moravě, Brno	Romano hangos/Romský hlas	760 000
Romea, o.p.s., Praha	Romano vodi/Romská duše	720 000
Demokratická aliance Romů ČR, z.s., Val. Mez.	Kereka/Kruh	1 350 000
TUKE.TV, z.s., Dolní Kounice	Amare lavutara	150 000
Celkem		3 440 000

V gesci **odboru umění, literatury, knihoven a kreativních průmyslů** jsou poskytovány dotace na podporu různých kulturních projektů. Při hodnocení projektů ve výběrových dotačních řízeních je rozhodující umělecká, resp. odborná, kvalita projektů, nikoli jejich vztah k problematice romské menšiny. Ovšem dotované kulturní projekty ve svých konečných důsledcích přispívají ke zlepšení situace romské menšiny v České republice, především v oblasti přístupu jejich příslušníků ke kultuře, a naopak i k poznání kultury romské menšiny.

Některé projekty, které byly v roce 2022 spolufinancovány dotacemi poskytovanými ze státního rozpočtu v oblasti profesionálního umění, přímo podporují kulturní dialog a poznávání kultur národnostních menšin, romskou menšinu nevyjímaje. Jde především o velké multikulturní festivaly, jejichž cílem je, mimo jiné, přispět ke vzájemnému poznávání české společnosti a příslušníků jiných národností a etnik, což v konečném důsledku přispívá ke vzájemnému pochopení a toleranci mezi českou většinou a národnostními menšinami včetně menšiny romské, potažmo k jejich lepšímu začleňování do většinové společnosti. Podobně jako v předchozích letech tak odbor umění, literatury, knihoven a kreativních průmyslů poskytl dotaci ve výši 1 090 000 Kč na festival **RESPECT PLUS**, žadatele Rachot Production, s. r. o., který je příležitostí pro vzájemné poznávání různých kultur, včetně kultury romské, a je to tedy jeden z nástrojů pro integraci romské menšiny.

Pokládáme za vhodné zmínit ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022, že projekty dotované Ministerstvem kultury přispívají k tomu, aby příslušníci romské menšiny nebyli ohroženi sociálním vyloučením ve smyslu § 3 písm. f) zákona č. 108/2006 Sb. Tyto akce přispívají také k sociálnímu začleňování příslušníků romské menšiny, jakož i k naplnění některých práv, která romská menšina, stejně jako jiné národnostní menšiny, má podle zákona č. 273/2001 Sb.: jde o právo na aktivní účast na kulturním a společenském životě (§ 6 odst. 1 uvedeného zákona) a o právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin (§ 12 uvedeného zákona).

V dotačním řízení **Knihovna 21. století**, které má ve své gesci **oddělení literatury a knihoven** a které je určené provozovatelům knihoven, zapsaným v evidenci knihoven MK, byl v roce 2022 podpořen následující projekt v celkové výši 10 000 Kč volně s romskou tematikou. Žádné další žádosti o dotaci s danou tematikou nebyly podány.

Městská knihovna Semily, příspěvková organizace Semilské kulturní odpoledne – poznej romské autory

Anotace projektu

Ve spolupráci s Fialkou Oblastní Charity Jičín, nakl. KHER a místní ZŠ byla představena současná romská literární tvorba, a to nejen romským sousedům. Bylo naplánováno setkání se „Semiláky“ a knihovníky na neutrálním neformálním otevřeném prostoru v městském parku na open air akci, kde byli představeni současní romští autoři. Cílovou skupinou byly semilské rodiny s dětmi, proto autorská čtení doprovázeli hudební i taneční vystoupení a tvořivá dílnička.

Dotace MK - 10 000 Kč

Samostatné oddělení církví a náboženských společností v roce 2022 v rámci jím vypsaného dotačního programu nepodpořilo žádný projekt, který by podporoval včlenění romské kultury do většinové kultury české společnosti. Dotační program vyhlášený samostatným oddělením církví a náboženských společností má za cíl podporovat aktivity zvyšující informovanost a zájem o náboženskou oblast vymezenou činností registrovaných církví a náboženských společností.

V některých letech uvedený odbor finančně podporoval projekt „*Romská pout*“ pořádaný Charitou Olomouc, který mimo jiné (nabídnutí duchovních prožitků) napomáhal k prezentaci romské kultury a tím přispíval ke sblížení Romů s majoritní společností. V roce 2022 byl tento projekt podpořen Odborem regionální a národnostní kultury v dotačním programu na podporu integrace příslušníků romské menšiny.

Do ostatních dotačních programů Ministerstva kultury již žádný romský projekt na rok 2022 předložen nebyl. Veškeré zmíněné projekty, podpořené v rámci stávajících dotačních programů Ministerstva kultury, lze označit za projekty, které významně podporují snahu o integraci romské menšiny a přispívají k obohacení kultury majoritní společnosti. Romská kultura přitom nikterak neztrácí na svébytnosti.

- b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva kultury (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.**

Komise pro kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin – poradní orgán vrchní ředitelky/ředitele sekce živého umění (dříve náměstkyně/náměstka ministra kultury), do jejíž/jehož působnosti náleží oblast kultury národnostních menšin žijících v České republice. Dotační program spadá do působnosti odboru regionální a národnostní kultury. Komise má 19 členů, z toho jednoho člena z řad příslušníků romské menšiny.

Komise pro dotační program Podpora integrace příslušníků romské menšiny – poradní orgán vrchní ředitelky/ředitele sekce živého umění (dříve náměstkyně/náměstka ministra kultury), do jejíž/jehož působnosti náleží oblast kultury národnostních menšin žijících v České republice. Dotační program spadá do působnosti odboru regionální a národnostní kultury. Komise má 9 členů, z toho 5 členů z řad příslušníků romské menšiny, kteří jsou zároveň členy Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Komise pro dotační program podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin – poradní orgán vrchní ředitelky/ředitele sekce legislativy a mezinárodních vztahů (dříve náměstkyně/náměstka ministra kultury). Dotační program spadá do působnosti odboru médií a audiovizí. Komise má 15 členů, z toho je jeden člen příslušníkem romské menšiny.

- c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022**

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Informace k činnosti příspěvkových organizací Ministerstva kultury ve vztahu k romské menšině

Muzeum romské kultury (MRK)

MRK v roce 2022 posílilo svou pozici ojedinělé paměťové instituce zabývající se dějinami a kulturou Romů v celoevropském kontextu. Muzeum dále pokračovalo v přípravách na

vybudování důstojného památníku holokaustu v Letech u Písku a v projektu budování své pobočky a specializovaného pracoviště – Centra Romů a Sintů v Praze. Dne 22. července 2022 proběhla v Letech u Písku veřejná akce formou happeningu – zahájení demolice vepřína / předání staveniště k rukám vítězů veřejné zakázky na demolici areálu bývalého vepřína v Letech u Písku. Demolice je nezbytně nutná k tomu, aby na místě protektorátního tzv. cikánského tábora mohl být vybudován důstojný památník k uctění obětí holokaustu Romů a Sintů v Čechách.

V roce 2022 navštívilo všechna pracoviště MRK celkem 25 763 návštěvníků.

Muzeum romské kultury (MRK) - Investiční záměry a finanční zajištění

„Demolice areálu vepřína v Letech u Písku a archeologický průzkum“

Dne 22. července 2022 byla v areálu bývalého vepřína v Letech u Písku po několikaletých přípravách symbolicky zahájena jeho demolice. Akt se odehrál za účasti osobností z řad politického i veřejného života, zúčastnili se rovněž aktivisté, pamětníci i potomci přeživších z tzv. cikánského tábora v Letech u Písku. Během symbolického zahájení demolice byl areál též předán demoliční stavební společnosti, která se stala výhercem vyhlášené nadlimitní veřejné zakázky. Vzhledem k tomu, že investor (MRK) ve spolupráci s poskytovatelem dotace (MK ČR) vyhlášení veřejné zakázky koordinovali s probíhající výstavbou dálnice D4 na Příbramsku, bylo s ohledem na celkovou hospodárnost projektu dosaženo naprosto unikátního výsledku při využití vybouraného materiálu pro stavbu uvedené komunikace. Oproti nabídkové ceně vítězného uchazeče a následného zhotovitele demoličních prací tak bylo dosaženo úspory ve výši více jak 90 000 000 Kč. Byla tak navržena úprava předmětného investičního záměru rozšířením o činnosti související s výstavbou památníku a byl změněn termín ukončení akce. Vlastní areál bývalého vepřína byl zdemolován během 2. poloviny roku 2022, během roku 2023 zbývá dokončit některé menší demoliční práce. Akce bude dokončena během 1. poloviny roku 2023.

„MRK, Lety u Písku, památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách“

Záměr přímo navazuje na výše uvedený projekt. Novostavba památníku a návštěvnického centra, včetně souvisejících stavebních objektů, je stavbou ve veřejném zájmu. Je tvořena novou příjezdovou komunikací se zázemím pro údržbu a trafostanicí po levé straně příjezdu k novým parkovacím stáním. Na parkovací stání navazují betonové komunikace pro pěší vedoucí k pohřebišti nebo skrze novou betonovou zeď do prostoru vlastního památníku. Ten je tvořen budovou návštěvnického centra po pravé straně chodníku a dále prostorným novým parkem s mlatovými cestičkami a edukačními tabulemi, torzy staveb vepřína jako upomínkou na minulost. Betonový chodník tvoří přímou radiálu k hlavnímu místu piety, původnímu táboru, budoucí květnaté louce uprostřed kruhového betonového chodníku s vloženými paprsky se jmény vězňů. V návštěvnickém centru památníku bude umístěno muzeum a edukační sál. Venkovní prostor nabídne možnost procházky novým parkem s edukačními místy (tabule) a hlavním místem piety.

Jedná se o investiční akci zásadního charakteru, jejíž financování je navrženo jako vícezdrojové. Celkové finanční zdroje dosahují výše 112 700 000 Kč, z čehož z dotačního programu „Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení“ bude uvolněno 76 000 000 Kč a ze zdrojů EHP (Norské fondy) 34 000 000 Kč. Část, dosahující do úrovně několika milionů korun, budou tvořit i dary získané samotnou činností Muzea romské kultury.

„MRK, Dokončení expozic Památníku Hodonín“.

Předmětem akce bylo dokončení expozic v uváděném památníku, který je rovněž ve správě Muzea romské kultury. Byly provedeny ještě nové, dodatečné práce, kterými dochází k potřebné revitalizaci části venkovních ploch (byl to i nový dodatečný parametr akce). Cíl akce ani výše dotace se neměnila, zůstala ve výši 3 500 000 Kč. MRK po dokončení akce předložil dokumenty (v požadovaném rozsahu) a vyúčtování na základě kterého bylo vyhotoveno „Závěrečné vyhodnocení akce“.

„MRK, Centrum Romů a Sintů v Praze (CRSP)“

Dne 31. 11. 2022 byla za účasti managementu MRK a členů oddělení investic MK provedena obhlídka dotčeného objektu budoucího muzea v ulici Velvarská na Praze 6.

Muzeum romské kultury dne 19. 12. 2022 předložilo Žádost o dotaci na spolufinancování akce "Centrum Romů a Sintů v Praze" v celkové výši 33 021 798 Kč z dotačního programu 134 13 Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních institucí. Dne 31. 11. 2022 byla za účasti členů Oddělení investic Ministerstva kultury a managementu MRK provedena kontrolní prohlídka v prostorách budovy v ulici Velvarská, Praha 6. Muzeum romské kultury bylo na základě této prohlídky vyzváno k aktualizaci předložené projektové dokumentace s důrazem na posílení odolnosti rekonstruovaného objektu proti klimatickým vlivům, využití obnovitelných zdrojů a zaměření se na úsporná opatření v rámci následného provozu objektu s ohledem na udržitelnost celé investiční akce.

K 21. 3. 2023 pak Muzeum romské kultury podalo novou Žádost o spolufinancování ve výši 31 500 000 Kč. Během dubna 2023 se tato žádost spolu s ostatními předkládá Investiční komisi k posouzení.

Projekt Centra Romů a Sintů v Praze je reakcí na doposud chybějící specializované kulturní a vzdělávací zařízení v metropoli, věnující se problematice romské historie a kultury. Chybí zde místo, které by prostřednictvím kulturních a vzdělávacích programů posilovalo romskou identitu a možnost začlenění Romů do struktur většinové společnosti. Realizací projektu se rovněž doplní struktura pražských paměťových institucí o profesionální pracoviště, zabývající se romskou historií, duchovní a hmotnou kulturou a současným postavením a vývojem romského etnika.

V první polovině implementace projektu dojde ke stavební rekonstrukci a dobudování budovy CRSP. Jedná se o investiční akci zásadního charakteru, jejíž financování je navrženo jako vícezdrojové. Celkové finanční zdroje dosahují výše 79 100 000 Kč, přičemž z dotačního programu „Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení“ bude uvolněno 33 000

000 Kč a ze zdrojů EHP (Norské fondy) bude čerpáno 44 600 000 Kč. Část z čerpaných finančních prostředků budou dále tvořit vlastní zdroje Muzea romské kultury.

Přehled zřizovatelem vyplacených finančních prostředků za rok 2022 Muzeu romské kultury

Ukazatel (název ukazatele, případně podprogramu EDS/SMVS)	Celkový součet
5040010011 Příspěvek PO - provoz	36 121 732
5040010021 Příspěvek PO - kulturní aktivity	400 000
Ukazatel (název ukazatele, případně podprogramu EDS/SMVS)	Celkový součet
5040030111 134V131 Podpora reprodukce majetku státních kultur. zařízení	8 823 592
134V13100 0082 - Demolice areálu vepřina v Letech u Písku a archeologický průzk.	8 340 341
134V13100 0181 - MRK, Památník Hodonín, oprava střechy Baráku dozorců	483 251
5040050041 134V714 FM EHP/Norska třetí etapa	4 452 611
134V71400 0001 - Centrum Romů a Sintů v Praze	4 203 693
134V71400 0004 - Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách	248 917
5060010041 134V521 ISO/A	250 000
134V52100 0030 - A II 2022 Počáteční fáze komplexního zabezpečení Centra Romů	250 000
5060010071 134V524 ISO/D	390 000
134V52400 0032 - D II 2022 3 x klimatizace	390 000

Odborná činnost Muzea romské kultury

1. Popularizace romské kultury a tématu romského holocaustu

V MRK proběhlo v daném roce 100 vzdělávacích aktivit s téměř 2 100 účastníky. Převažovali žáci a studenti základních a středních škol, výrazně vzrostl zájem z univerzitních řad. Největší úspěch sklízela workshop spojený se stálou expozicí Příběh Romů v sídelní budově v Brně, dále pak programy s tematikou romského holocaustu. Nabídku MRK rozšířilo o zcela inovovanou podobu workshopu V pasti stereotypů, pokračovalo s programy týkajícími se romského jazyka, literatury a romských osobností či s doprovodným programem k výstavě fotografií manželů Carretových z Francie. Toto vše se odehrávalo přímo v hlavní brněnské budově, avšak několikrát také pracovníci MRK vyjeli i mimo Brno – například do Budišova nad

Budišovkou, Lipníka nad Bečvou, Rudolfova u Českých Budějovic či Vsetína. Všeobecně MRK zaznamenává větší zájem vzdělávacích institucí o téma Romů a Sintů. Stejně tak proběhla celá řada přednášek jak v prostorách muzea, tak i v dalších institucích (Městská knihovna Tábor, Památník Zámeček v Pardubicích, Úřad vlády České republiky, Městské muzeum a galerie ve Svitavách aj.).

Muzeum v letním semestru 2021/2022 zajistilo přednáškový kurz Dějiny a kultura Romů pro posluchače Historického ústavu Filozofické fakulty MUNI, tedy zejména historiky.

Téma holokaustu Romů a Sintů bylo tradičně připomenuto v rámci pietních aktů v Brně, Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu. Ke dni 7. března 2022 (termín prvního hromadného transportu Romů a Sintů z Brna do KT Auschwitz II-Birkenau) byl připraven bohatý program, zahrnující především proslov ředitelky muzea Jany Horváthové, dále proslovy velvyslance Norského království v Praze Victora Conrade Rønneberga, zástupkyně velvyslance Spolkové republiky Německo Petry Dachtler a jiných významných hostů. V rámci programu byla představena autorská skladba Gejzy Horvátha, inspirovaná genocidou Romů a Sintů v době II. světové války, jejíž vznik iniciovalo muzeum.

Květnový pietní akt v Letech u Písku, který muzeum pořádá ve spolupráci s Výborem pro odškodnění romského holocaustu v České republice a jeho předsedou Čeňkem Růžičkou, se konal dne 15. května 2022. Zúčastnili se jej mnozí vzácní hosté, např. předseda Senátu Parlamentu České republiky Miloš Vystrčil, ministr kultury Martin Baxa, velvyslanci USA, Velké Británie, Německa, Norska a Francie.

Dne 18. srpna se uskutečnil pietní akt v hodonínském památníku, tentokrát – kromě tradičních proslovů zástupců veřejného a kulturního života – i s prezentací knihy Žofi Z-4515, tedy komiksového ztvárněného příběhu Sofie Taikon, vězeňkyně z koncentračního tábora, v přednesu Renaty Berkyové, kterou vydalo nakladatelství romské literatury KHER. Pietního aktu se mimo jiných vzácných hostů zúčastnil i předseda vlády České republiky Petr Fiala a ministr kultury Martin Baxa.

K popularizaci romské kultury mj. přispěla nová autorská výstava s názvem Otevřená cesta/ Phundrado Drom/ The Road is open, slavnostně otevřená 2. června v Národopisním muzeu Národního muzea v Praze, letohrádku Kinských (tzv. palác Musaion). Výstava Otevřená cesta / Phundrado drom je kurátorským „nasmícením“ fondu výtvarného umění MRK a podtrhuje význam samotného muzea jakožto unikátní instituce, jediné svého druhu v širším evropském kontextu. Projekt Phundrado drom kombinuje galerijní formát „great masters“ (velkých mistrů) s muzejním konceptem tzv. otevřeného depozitáře. Sekce „velcí mistři“ představuje několik nejpozoruhodnějších umělců s osobitým stylem a lidským příběhem. Na výstavě jsou k vidění díla např. Jána Berkyho, Rudolfa Dzurka, Daniela Kováče, Julia Lakatoše nebo Markéty Šestákové. Sekce „otevřeného depozitáře“ představuje činnost muzea, komplexnost jeho sbírky, podtrhuje silný etnoemancipační étos MRK a jeho otevřené poslání.

K popularizaci romské kultury přispělo vydání 15 děl romských autorů a autorek v audioverzi (Phabalín: audiopovídky romských autorů). Cílem projektu je jednak přitáhnout pozornost široké veřejnosti k nesporně zajímavému fenoménu, jakým romská literatura je a

zprostředkovat bohatý potenciál myšlenkového, prožitkového a duchovního světa, který tato přináší, jednak přiblížit atraktivní formou romskou literaturu posluchačům z řad Neromů, ale také samotných Romů, a posílit tak jejich kulturní sebevědomí. Povídky znějí v podání herců i romských neherců jak v češtině, tak v romštině. Pro interpretaci v českém a romském jazyce se podařilo získat výrazné hlasy, jakými jsou Barbora Hrzánová, Jan Cina, Michal Bumbálek, Barbora Goldmannová, Kamila Mitrášová, Stanislava Miková, Margita Lázoková, Milan Kroka a Michal Žolták. Mezi interprety je také kustod MRK Štefan Ferenc, který čte v romštině s vynikajícím procítěným přednesem. Samotné audionahrávky jsou na webových stránkách k poslechu zdarma.

V roce 2022 byly muzeem vydané dvě publikace. Ve spolupráci s FOTOFO / Stredourópskym domom fotografie v Bratislavě publikace *Claude a Marie-José Carret: Otisk cest*, která přináší výběr z fotografické tvorby manželů Claude a Marie-José Carretových. Jejich snímky zachycují proměny života Romů v různých částech Evropy v rozmezí téměř 40 let. Kniha byla vydána při příležitosti stejnojmenné výstavy v MRK, realizované mezi lety 2021–2022.

Druhou byla publikace s názvem *Svědectví archeologie o tzv. cikánském táboře v Letech*, vydaná ve spolupráci s Katedrou archeologie Filosofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a s finanční podporou Nadačního fondu obětem holocaustu. Velkoformátová publikace vizuálně atraktivní formou přibližuje výsledky archeologického výzkumu lokality protektorátního tzv. cikánského tábora v Letech u Písku a jeho provizorního pohřebiště obětí. Archeologický výzkum s přestávkami probíhal v letech 2016–2021. Jeho výsledky prezentované v této knize nabízejí jedinečný pohled do každodenního života vězňů i do dalších aspektů existence a fungování tábora.

Po celý rok 2022 byla v brněnské budově k vidění stálá expozice *Příběh Romů* (fyzicky nebo formou virtuální prohlídky na webových stránkách muzea), která v šesti sálech přibližuje dějiny Romů od jejich předků ve starověké Indii přes příchod do Evropy snad již v 11. století (ověřené historické doklady o přítomnosti Romů v Evropě jsou ze 14. století) až po události druhé světové války a současnost. V expozici jsou umístěny coby exponáty originální sbírkové předměty, méně často pak věrné repliky, které doplňují působivé audiovizuální prvky a dioramata.

„Kulturní aktivity budovaného Centra Romů a Sintů v Praze“

Byť stále nemá své prostory, uspořádalo v pražském paláci Musaion v roce 2022 vernisáž již výše zmíněné výstavy *Otevřená cesta*. Výstava kombinuje galerijní formát „great masters“ (velkých mistrů) s muzejním konceptem tzv. otevřeného deponáře. Druhou výstavou Centra byla putovní výstava *Genocida Romů v době II. světové války*. Třetí výstavou Centra pak byla panelová výstava *....lepší architektura i život. Minulost a budoucnost vily na Velvarské*. Současně proběhla celá řada doprovodných akcí pro veřejnost: *Večer romské literatury*, *Večer romských partyzánů*, *Večer romských aktivistů* či *Večer romských disidentů*. Centrum Romů a

Sintů v Praze má v nabídce tři edukační programy: jeden vychází z výstavy *Otevřená cesta*, druhý se dotýká tématu stereotypů a třetí pak holokaustu Romů a Sintů.

„Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě“

Zaměřuje se především na tematiku holokaustu Romů a Sintů. Originální částí původního tábora je Barák dozorců, který je využíván jako výstavní prostor. Součástí památníku je expozice s názvem *Tábor Hodonín u Kunštátu: Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa*, jejíž hlavní část je umístěna v budově infocentra. Další část této výstavy týkající se zejména života vězňů tzv. cikánského tábora, který v Hodoníně fungoval v letech 1942–1943, je umístěna v replice Baráku vězňů.

V Památníku probíhají během celé sezóny individuální prohlídky i edukační programy pro školy a další skupiny. Náplní je především romský holokaust a události spojené s táborem v období od roku 1938 až do dnešních dní.

V sezoně 2022 proběhly tyto akce pro veřejnost, které měly spojitost s Romy a holokaustem Romů a Sintů:

- 2. dubna otevření sezóny;
- 4. června muzejní noc (promítání dokumentárního filmu *Lety*, beseda s Renatou Berkyovou, noční komentovaná prohlídka tábora),
- 10. července speciální komentované prohlídky k 80. výročí zřízení tzv. cikánských táborů v Letech a v Hodoníně u Kunštátu se zaměřením na tzv. Výnos o potírání cikánského zlořádu
- 18. srpna pietní akt.

Mezi zájmovými a profesními skupinami, které hodonínský památník navštívily, byli mj. členové katedry historie TUL Liberec, pracovníci Zámečku Pardubice, skupina učitelů z Landeszentrale für politische Bildung Thüringen či skupina německé dobrovolnické organizace ASF.

Ve spolupráci s Pamětí Národa připravil památník setkání s místním pamětníkem Františkem Němcem. Jednalo se o součást přípravy členů Divadla Paměti národa, jejímž výsledkem bylo taneční představení na téma romského holokaustu pod názvem *Silnice č. 19*. Premiéra tohoto představení proběhla 27. ledna 2023.

„Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách“

- V únoru 2022 proběhlo veřejné stavební řízení za účasti zástupců stavebního úřadu, architektů památníku, investora i majitelů sousedních pozemků.

- 8. března 2022 byla vypsána veřejná zakázka na Demoliční práce areálu bývalého vepřína v Letech u Písku.
- 22. července byl uspořádán happening, a tím byla symbolicky zahájena demolice areálu bývalého vepřína.
- V prosinci 2022 proběhlo výběrové řízení na zhotovitele stavby.

2. Aktivity zlepšující situaci Romů v ČR

K aktivitám zlepšujícím postavení Romů v české společnosti zcela jistě přispívá celková veřejná činnost MRK a jeho poboček. Zejména pak jde o návštěvy jeho veřejných programů, návštěvy výstav a expozic, edukační programy pro školy (programy pokrývají celou škálu školských zařízení od mateřských škol až po univerzity) i veřejnost, které muzeum nabízí (fyzicky i online). Jedná se o programy ke stálé expozici Příběh Romů, které tematicky pokrývají historii a kulturu Romů, programy cílené na holocaust Romů a Sintů, dále pak programy s romskou literaturou nebo programy které se dotýkají stereotypního vnímání Romů ve společnosti či akcentují romské osobnosti atd. Ke každé aktuální výstavě je nabízen speciální vzdělávací program. Edukační aktivity muzeum rozvíjí nejen v brněnském centru, ale i na pobočkách v Hodoníně u Kunštátu a pražském Centru Romů a Sintů.

3. Jakékoliv významné aktivity spojené s Romy

MRK se aktivně zapojilo do akcí: Mezinárodní den Romů, Ghettofest, Překročme řeku Svitavu 2022, Babylonfest, Brněnská muzejní noc, Letní škola ÚSTR, Speak Dating v Brně nebo Vánoce na Špilberku.

17. ročník Brněnské muzejní noci s tématem *Mobilita* se konal dne 21. května 2022. Muzeum se do akce zapojilo spolu se 26 brněnskými institucemi. Večerní program akce Brněnská muzejní noc v MRK začal v 18 h a trval do půlnoci. Muzeum ve svých prostorách nabídlo návštěvníkům zdarma komentované prohlídky stálé expozice *Příběh Romů a fotografické výstavy Otisk cest. Fotografie Claude a Marie-José Carret*. V kavárně v přízemí bylo možné si objednat tradiční romské jídlo. V oblíbeném prostoru v blízkosti muzea – plácek pod platany – proběhl od 20 hod. open air koncert, na kterém vystoupili romští umělci – sourozenci Slepčikovi, finalisté hudební soutěže SuperStar 2015; lahůdkou bylo vystoupení devítičlenné kapely Imperio, která návštěvníkům zahrála hudbu v rytmu latiny, world music s balkánskými a romskými prvky.

Muzeum při přípravě programu na akci a dále v samotné realizaci navázalo spolupráci s tuzemskými subjekty – hudebníky a zpěváky, kteří vystupovali na open air koncertě, stejně tak s šestici romských studentů, kteří buď vypomáhali s kustodováním a obsluhou na recepci, nebo prezentovali kulturu Romů v tradičním oděvu.

Celkový počet návštěvníků akce byl 989 osob, z toho bylo 314 návštěvníků v MRK, 620 návštěvníků OPEN AIR KONCERTU (na plácku pod platany), 25 lidí na extra komentované prohlídce expozice v rámci BMN a 30 lidí na extra komentované prohlídce výstavy *Otisk cest*.

V září MRK v rámci festivalu *Babylonfest*, který seznamuje českou majoritu s brněnskými národnostními a etnickými menšinami, uspořádalo hudebně-literární posezení za účasti romského spisovatele a hudebníka Gejzy Horvátha, slovenského historika Jaroslava Slušného a maďarsky píšícího spisovatele Tibora Szomolaie. Každý z autorů přečetl ukázkou ze svého díla, poté se diskutovalo na různá související témata. Součástí byly i hudební vstupy v romštině v podání hudebníka a zpěváka Gejzy Horvátha.

Taktéž v září došlo k realizaci půldenního programu pro volnočasový dětský spolek Velká náruč z Horní Suché pro děti a jejich rodiče. Během prvního podzimního měsíce se muzeum navíc poprvé přidalo k akci *Speak Dating*, konané u příležitosti Evropského dne jazyků v Brně na Moravském náměstí. Mezi ostatními světovými jazyky muzejní lektoři (včetně kustodů – rodilých mluvčích) s velkým úspěchem prezentovali romštinu včetně ukázek z romské literatury, z učebnic romštiny či romsko-českého a česko-romského slovníku.

Již tradičně v říjnu v muzeu proběhl exkluzivní večer romské kultury při příležitosti vyhlášení Ceny Muzea romské kultury za rok 2022. Cílem vyhlášení Ceny Muzea romské kultury je ocenit každoročně jednu osobnost, která svým působením přispěla k rozvoji, propagaci a uchování romské kultury a také k fungování a rozvoji MRK. Cena byla poprvé udělena roku 2009. Laureátkou za rok 2022 se stala vědkyně v oblasti romistických studií, lingvistka Helena Sadílková za dlouholetý vědecký přínos k poznání, uchování a rozvoji romského jazyka, za podnětné výsledky výzkumu v oblasti dějin 20. století se zřetelem na romské etnikum., za skutečný a hluboký zájem o Romy a Sinty, za vytrvalé úsilí o důstojný přístup společnosti k jejich komunitám, mimo jiné také skrze odbornou práci odkrývající veřejnosti skryté úhly pohledu. V neposlední řadě za neutuchající podporu MRK. Součástí programu bylo též ocenění nejlepších zaměstnanců roku.

Na podzim 2022 proběhla v MRK výstava *Intervence #34: Robert Gabris – Biela televízia* ve spolupráci s Uldou Sarou Carcamo Vallejos. Výstavní projekt se zabývá tématem rasismu v československé kinematografii. Ke koncepci projektu autor píše: „Pred nami sa otvára obraz kinematografického násilia, ponižovania a systematickej degradácie rómskej identity. Klišeovité obrazy rómskej beznádeje sa subtílné votreli do výučby a výchovy dospievajúcich generácií. My sme vyrastali úplne rovnako, len na druhej strane brehu. Tam sa so systematickým vylučovaním a násilnou reprezentáciou rómskej identity buď stotožníme, alebo sa jej vzpriečime a začneme hľadať dôvod, prečo je rasizmus v našej krajine akceptovaný a často oslavovaný. Mnohé príklady nájdeme v našich nezosumarizovaných dejinách. Ich súčasťou je aj populárna televízia, ktorej vďačíme za príkladné a dlhodobé efektívne znemožňovanie rómskej identity. (...) Ak sa chce spoločnosť naučiť, ako byť inkluzívnou a starostlivou, mala by nám dať možnosť artikulovať konštruktívnu kritiku a potrebné zmeny vnímania. Dajte nám do ruky kameru a vaše postavenie v spoločnosti, my za to roztrieštíme vaše špinavé predstavy o nás.“

4. Zaznamenané změny vývoje v problematice romské integrace oproti roku 2020

Muzeum je kulturní paměťová instituce, která neřeší sociální problémy, ale se snaží být místem pro společný dialog kultur, propojovat majoritu s minoritou tak, jak je to uvedeno v mottu muzea. Muzeum např. také spolupracuje s potomky přeživších romského holocaustu, a to nejen na realizaci pietních připomínek nebo jiných veřejných akcí s daným tématem, ale také na přípravě stálé expozice letského památníku, zaměstnává romské kustody, kterým umožňuje zvyšovat si kvalifikaci, a samozřejmě zapojuje do svých aktivit obyvatele romských komunit, zejména pak těch, které žijí v sousedství brněnské budovy (Bratislavská ul. je součástí vyloučené lokality zvané Bronx). Romští obyvatelé čtvrti jsou častými návštěvníky zejména koncertů muzea, pravidelně se účastní brněnské muzejní noci v MRK a programů pro děti. Často právě Romové sledují pořady muzea vysílané online buď jako stream nebo ze záznamu.

Národní muzeum (NM)

Popularizace romské kultury a tématu romského holocaustu

Ve spolupráci s Muzeem romské kultury NM realizovalo prezentaci putovní výstavy Genocida Romů v době 2. světové války v Národním památníku na Vítkově (29. června – 16. prosince 2022), v jejímž rámci NM spolupracovalo na větším množství prezentačních aktivit. U příležitosti Dne romského holocaustu byla uvedena divadelní hra Cikánský boxer, NP Vítkov (2. srpna 2022). Posléze NM spolupřátalo hned tři komponované večery (diskuse k tématu s moderátorem a vybranými hosty):

- 26. září – Večer romský partyzánů, NP Vítkov;
- 27. října – Lety u Písku, místo aktivismu, NP Vítkov;
- 16. listopadu – Romové a disent, Hlavní budova NM.

Aktivita zlepšující situaci Romů v ČR

V Národopisném muzeu NM probíhá ve spolupráci s Muzeem romské kultury výstava *Otevřená cesta* (3. června 2022 – 31. května 2024)

Doprovodné programy k výstavě *Otevřená cesta* byly v roce 2022 následující:

- 3. června – komentovaná prohlídka pro veřejnost k výstavě za účasti kurátorek Petry Hanákové a Emílie Rigové;
- 2. srpna – komentovaná prohlídka pro veřejnost za účasti PhDr. Jany Horváthové;
- 15. září – komentovaná prohlídka pro veřejnost k výstavě za účasti kurátorky Emílie Rigové;

10. října – prohlídka pro studenty romistiky z Fakulty humanitních studií;
26. října – prohlídka pro Úřad vlády (Odbor lidských práv a ochrany menšin)
24. listopadu – výstava v kontextu současného romského emancipačního hnutí – komentovaná prohlídka výstavy s kurátorkou Emílií Rigovou, po které následovala diskuse kurátorky s dramaturgyní doprovodných programů Centra Romů a Sintů Alicou Sigmund Herákovou a publicistou Vojtou Lavičkou o podobách romipen, vlastních kořenech a významu etno-emancipačního hnutí na současnou kulturu Romů
1. prosince – proběhla přednáška ředitelky Muzea romské kultury PhDr. Jany Horváthové na téma Dějiny Romů v kontextu současné situace, po které následovala diskuse s posluchači.

Moravské zemské muzeum (MZM)

Metodické centrum muzejní pedagogiky MZM

V rámci akreditovaného kurzu Muzejní edukátor se ve dnech 5. a 6. září 2022 uskutečnila výuka v Muzeu romské kultury, které bylo představeno jako muzeum etnické minority, a účastníci byli seznámeni se stálou expozicí, kde téma holocaustu zaujímá významné místo.

Oddělení dějin literatury Uměnovědného muzea MZM

Na výstavě Český komiks a jeho svět (8. června 2022 – 28. února 2023) byla vystavena originální strana z komiksu *Ukradený*, který napsala a nakreslila umělkyně Toy Box a který kriticky reflektuje problematiku odebírání dětí romským rodinám ze sociálních důvodů.

Ve sbírkovém fondu Jana Tesaře jsou uloženy materiály ke knize *Česká cikánská rapsodie* (Josef Serinek).

Slezské zemské muzeum (SZM)

Popularizace romské kultury a tématu romského holocaustu

V Historické výstavní budově proběhla od 28. ledna do 26. června 2022 výstava s názvem *Ostravsko a šoa: k 80. výročí konference ve Wannsee*. Výstava přiblížila události, které vedly k nacistickému „konečnému řešení židovské otázky“ v prostoru Ostravska s přihlédnutím k dobovému mezinárodnímu kontextu. Pozornost byla věnována genezi nacistické perzekuce židovského obyvatelstva, stejně jako židovskému vystěhovalectví z protektorátu. Výstava se soustředila také na účast židovských uprchlíků z regionu v zahraničním odboji, stejně jako na vybrané osudy osobností zdejší židovské komunity. K výstavě vznikl také edukační program, jehož cílem bylo přiblížit vedle židovského holocaustu také ten romský.

Aktivity zlepšující situaci Romů v ČR

Historickou výstavní budovu a jeho edukační programy navštěvuje nízkoprahový klub Elim z Kateřinek, který hojně využívají právě romské děti. Návštěva edukačního programu přispívá ke vzdělávání, komunikaci a socializaci romských dětí.

Jakékoliv významné aktivity spojené s Romy

V rámci projektu Visegrad Fund s názvem Post-WWII Migration Flows in the V4 States in the Context of Propaganda Studies (ID 22030354) byla zpracována putovní výstava a publikace věnovaná migračním procesům po roce 1945 a dotýkající se rovněž vývoje postavení romské menšiny. Výstupy projektu jsou zveřejněny na webu <https://postww2migration.com/>.

Zaznamenané trendy a změny ve vývoji problematiky romské integrace oproti roku 2021

SZM nezaznamenalo žádné změny, možná pouze fakt, že romskou problematiku upozadily události na Ukrajině.

Moravská galerie v Brně (MGB)

Popularizace romské kultury a tématu romského holocaustu

V rámci výstavy Cena Jindřicha Chalupeckého 2021 (24. září 2021 – 27. února 2022) byla realizována umělecká instalace romského finalisty Roberta Gabrise, který se věnuje vyloučeným skupinám v konfrontaci s normami většinové společnosti. Jeho instalaci *ERROR*, která tematizuje romskou minoritu v rámci LGBTQ komunity, vidělo v roce 2021 celkem 2 239 návštěvníků. K této výstavě byly realizovány také doprovodné programy pro veřejnost (971 účastníků) a vzdělávací programy pro školy (329 účastníků), které se věnovaly také tématu menšin v souvislosti s instalací *ERROR* Roberta Gabrise. Jedním z realizovaných programů byla speciální komentovaná prohlídka výstavy za účasti Roberta Gabrise, který podal komentář ke své tvorbě, s následnou diskusí, které se účastnili kromě umělce také zmocněnec pro práva romské menšiny na Slovensku Ábel Ravasz a ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová. Na debatu navazovala společná exkurze do Muzea romské kultury.

Aktivity zlepšující situaci Romů v ČR

MGB připravuje řadu doprovodných programů, které tematizují toleranci a dialog mezi kulturami. Například pořádá pravidelný program pro rodiny s dětmi *A proč?* Book club, ve kterém se pracuje s knihami, které tematizují rozdílnost v obecném slova smyslu a vedou děti k rovnosti, toleranci a vzájemné solidaritě. Zaměřují se rovněž na sociální a osobnostní

výchovu. Vedle toho MGB připravuje a realizuje stovky edukačních programů pro školní skupiny, včetně škol integrovaných, zaměřujících se mimo jiné na integraci romské menšiny.

Jakékoliv významné aktivity spojené s Romy

K dalším aktivitám patří dobrovolnický program galerie, který funguje rovněž jako platforma pro integraci nejen romské menšiny, kde si mohou účastníci rozšířit své portfolio o nové pracovní zkušenosti a dovednosti. V roce 2020 navázala MGB spolupráci s neziskovou organizací IQ ROMA SERVIS, z. s., zaměřující se na sociální inkluzi a společenské začleňování romských obyvatel. Organizace společně vytvořily tréninková místa pro několik klientů, kteří se následně zapojili do dobrovolnického programu galerie. V roce 2022 spolupráce pokračovala, avšak žádný z klientů možnost tréninkového místa v daném roce nevyužil.

Zaznamenané trendy a změny ve vývoji problematiky romské integrace oproti roku 2021

Specifikem pro rok 2022 ve vývoji dané problematiky byl válečný konflikt na Ukrajině, který s sebou přinesl nové migrační otázky směrem k aktivní práci s romskou menšinou ukrajinské národnosti. MGB záhy po započetí válečného konfliktu na Ukrajině a s ním související uprchlickou vlnou zařadila do doprovodného programu galerie řadu pravidelných programů a akcí jakožto vyjádření solidarity a pomoci zasaženým osobám. Ve spolupráci s ženským vzdělávacím spolkem Vesna vytvořila MGB ve výstavních prostorách Pražákova paláce Dobrovolnické centrum pro pomoc uprchlíkům. Vedle materiální pomoci koordinované spolkem Vesna bylo cílem tohoto projektu poskytovat variabilní bezpečný prostor pro ukrajinské rodiny (a ukrajinské romské menšiny), které musely kvůli válečnému konfliktu opustit své domovy.

Muzeum umění Olomouc (MUO)

Z hlediska obecné dlouhodobé strategie se MUO soustřeďuje na práci s veškerým publikem (inkluzivní programy pro děti, seniory, pro návštěvníky s jazykovou bariérou, s fyzickými omezeními a mnohé další), tedy bez ohledu na příslušnost k národnostní, jazykové, náboženské či jiné menšině.

Technické muzeum v Brně (TMB)

TMB se soustavně věnuje popularizaci vědy a techniky pro etnické a znevýhodněné menšiny v ČR. V případě romských dětí aktivně vyhledává subjekty, které se této problematice věnují, a nabízí vybraným školám spolupráci, pomoc při výběru vhodného programu a také jim umožňuje vstup do muzea formou zvyhodněného vstupného či vstupu zdarma.

V roce 2022 například započala oficiální spolupráce se školou Náměstí 28. října, která v několika etapách navštívila TMB v rámci projektových dnů, kde se studenti zúčastnili různých programů edukačních i dílenských. Spolupráce pokračuje i v roce 2023, přičemž jeden projektový den již proběhl dne 8. února 2023 a další jsou rozloženy po celý rok.

Program je zaměřen primárně na technický pokrok v průběhu staletí, ale také na naši historii od první republiky po současnost. Konkrétně se jedná o programy: Leonardo da Vinci, Renesanční malba (dílna), Historické automobily, Technická herna, Historické motocykly a Výroba dřevěných hraček (dílna).

Na metodice výuky a přístupu k dětem TMB spolupracuje s Muzeem romské kultury. V roce 2022 proběhlo několik setkání s edukátory v prostorách MRK i TMB.

Národní muzeum v přírodě (NMvP)

Ve Valašském muzeu v přírodě (VMP), jakožto organizační složce NMvP, se dne 23. července 2022 uskutečnil 28. ročník mezinárodního festivalu *Romská píseň*, který VPM spolupořádá s Demokratickou aliancí Romů. V rámci festivalu je prezentován romský folklor, řemesla a gastronomie. Festival začal ve 13 hod. v amfiteátru Dřevěného městečka za účasti těchto souborů a skupin z České republiky, Slovenska a Polska: *Brillant orchester z Banskej Bystrice*, *Jozef Merstein Jochymczyk*, *Folklorní soubor Máj z Piešťan*, *Duo band Porúbka s hostem Petrem Brindzákem a kapela IMPERIO z Přerova*. Dřevěné městečko navštívilo 809 osob.

Ve VMP je rovněž přes sezonu trvale umístěna prezentace tradičního řemesla – dlabání dřevěných nádob, které prezentuje Nositel tradice lidových řemesel Štefan Kanaloš.

Památník Terezín (PT)

Romská problematika (historie a současnost Romů v českých zemích i Evropě) je součástí programu zejména dvou školení, která jsou v průběhu každého roku pořádána pro české učitele: semináře *Jak vyučovat o holokaustu* a *Holokaust ve vzdělávání*. V roce 2022 se těchto seminářů zúčastnilo celkem 79 účastníků. PT v této oblasti úzce spolupracuje s Muzeem romské kultury i dalšími externími odborníky, kteří jsou na semináře zváni jako přednášející. Na vyžádání učitelů je romská problematika zařazována i do programů seminářů organizovaných pro české školy, nicméně tato poptávka je pouze nárazová a spíše ojedinělá.

Od 3. srpna 2020 na středně dlouhou dobu s předpokladem na 3 roky PT hostí v prostorách tzv. ženského dvora Malé pevnosti výstavu *Genocida Romů v době 2. světové války*. PT se rozhodl ve spolupráci s Muzeem romské kultury představit návštěvníkům památníku problematiku romského holocaustu, jelikož si velmi dobře uvědomuje, že mezi oběti nacistického pronásledování patřili za války také Romové. Výstava, která je k vidění v rámci běžné návštěvní doby Malé pevnosti, se věnuje nacistickému pronásledování a vyvražďování Romů za druhé světové války především na území dnešní České republiky.

2. Ministerstvo pro místní rozvoj

- a) **Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022**

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni pro místní rozvoj:

- a) **průběžně zařazovat témata integrace romské menšiny a redukce sociálně vyloučených lokalit mezi významné výzkumy resortu**

Toto je ze strany MMR plněno zejména prostřednictvím odboru (Agentury) pro sociální začleňování. Z roce 2022 stojí za zmínku v této oblasti např. Analýza kvality bydlení v sociálně vyloučených lokalitách, dostupná zde: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/analyza-kvality-bydleni-v-socialne-vyloucenych-lokalitach-pomoci-s-napravou-by-mohl-zakon-o-socialnim-bydleni/>.

- b) **vypracovat v rámci své působnosti a průběžně sledovat opatření, která by rozšířila možnosti bydlení, a zmírnila negativní dopady vystěhování, zvláště pro nejvíce zranitelné skupiny obyvatelstva**

V roce 2022 probíhala na MMR příprava zákona o podpoře v bydlení, jehož cílem je vznik systémové podpory získání a udržení bydlení pro osoby v bytové nouzi a pro osoby ohrožené bytovou nouzí. Dle legislativního plánu pro rok 2023 bude návrh tohoto zákona vládě předložen do října 2023, jeho účinnost se předpokládá od roku 2025.

Agentura pro sociální začleňování zároveň v roce 2022 podporovala a nadále podporuje obce s ní spolupracující při přípravě a realizaci opatření na podporu zabydlování.

Dále viz příložená Implementační osnova Strategie romské integrace 2021-2022 v roce 2022.

- c) **průběžně, s využitím prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů, a národních nástrojů, odstraňovat a zamezovat dalšímu šíření sociálního vyloučení v romských lokalitách**

Tento úkol MMR plní zejména prostřednictvím činnosti Agentury pro sociální začleňování; blíže viz příložená Implementační osnova Strategie romské integrace 2021-2022 v roce 2022.

- d) **průběžně podporovat rozvoj inovativních forem sociálního bydlení a otevírat prostor pro výměnu zkušeností.**

Viz odpověď k úkolu b) výše a viz příložená Implementační osnova Strategie romské integrace 2021-2022 v roce 2022.

- b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva pro místní rozvoj (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.**

Hodnotící komise Ministerstva pro místní rozvoj pro koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení, skupiny lokálních partnerství Agentury pro sociální začleňování ve spolupracujících obcích

- c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022**

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Agentura připravuje projekt Podpora občanského soužití, zmírňování konfliktů, snižování nenávisti, projevů anticiganismu a odstraňování systémových bariér integrace Romů na místní úrovni - zkráceně Obec pro všechny, který je zaměřen na zlepšování prostředí pro život marginalizovaných skupin obyvatel, především Romů, na úrovni komunit, zejména obcí a jejich částí prostřednictvím zmapování prostředí, zpracování metodiky a její opilotování v 15 lokalitách. Součástí tohoto projektu je i analytická činnost. Právě na analytické znalosti se projekt pokusí odstranit hmatatelné konflikty a potenciální příčiny anticiganistických tendencí či jinak nastavených, nebo deklarovaných mechanismů ostrakizace Romů, jehož přímým důsledkem je odlišný způsob jednání a jinak orientovaný systém práv a povinností pro Romy ve společensko-občanském systému. Projekt by měl započít svou realizaci od 1.1. 2024.

3. Ministerstvo obrany

- a) Informace o plnění úkolového listu č. 190, který přijal ministr obrany dne 23.06.2004**

Úkolový list ukládá:

a) vytvářet a zajišťovat pracovní prostředí, v němž je respektována důstojnost zaměstnance, a vyloučit projevy jakékoliv diskriminace,

b) v tisku resortu MO, především měsíčníku A-Report, zveřejňovat: odborné i populární články zaměřené na problematiku lidských práv, jako je prevence před rasismem a xenofobií a nebezpečnost těchto projevů, včetně problematiky romské komunity; výsledky objektivních i subjektivních šetření,

c) ve vojenských školách v rámci výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, prostřednictvím učebních a informačních materiálů, věnovat pozornost odstraňování stereotypního nahlížení na problematiku rasismu, xenofobie a národnostních menšin, přičemž důraz položit na podporu tolerance a respektu budoucích vojáků vůči romské menšině,

d) v rámci prevence rizikového chování připravit vlastní lektorský sbor, pedagogický sbor vojenských škol a velitelský sbor výcvikových zařízení na vzdělávání profesionálů v problematice dodržování lidských práv se zaměřením na integraci romské menšiny do společnosti, konkrétně do armádního prostředí,

e) ve vojenské výcvikové základně zařadit problematiku lidských práv, se zvláštním zřetelem na prevenci před rasismem a xenofobií a na témata integrace romské menšiny, do systému přípravy a vzdělávání vojenských profesionálů v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů,

f) zařazovat do kontinuálního výzkumu mezi vojenskými profesionály témata integrace romské menšiny a otázky zjišťující latentní rasismus,

g) v případě výskytu rizikového chování (rasismus, xenofobie, extremismus) provést odborné zaměstnání (školení) personálu prostřednictvím vlastního lektorského sboru s důrazem na rovnocenné partnerství, nezbytnost tolerance a opuštění předsudků a stereotypů ve vnímání romské komunity, jejích tradic a kultury,

h) podílet se na činnosti meziresortních orgánů zaměřených na oblast lidských práv, zejména Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Rady vlády pro lidská práva.

Výše uvedený úkolový list, který ministr obrany přijal v reakci na dnes již překonané usnesení vlády č. 87/2002 k Informaci o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romských komunit a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých těmito usneseními, byl ministrem obrany zrušen dne 6. února 2017.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva obrany (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

MO neposkytlo informaci.

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

4. Ministerstvo průmyslu a obchodu

a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru průmyslu a obchodu průběžně:

a) šířit, ve spolupráci s podřízenými organizacemi, informace o zákazu diskriminace spotřebitele a důsledně dbát na dodržování zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, zejména na § 6 s využitím možností ukládání pokut pro ty podnikatele, kteří se dopouštějí diskriminačního jednání vůči osobám náležejícím k romské menšině, a to jen na základě jejich etnické příslušnosti,

MPO se průběžně podílí na plnění úkolů vyplývajících z předchozích usnesení vlády z roku 1997, které se týkají činnosti České obchodní inspekce a dodržování zákona o ochraně spotřebitele a usnesení vlády z roku 2004 zahrnující oblast plnění Závěrečných doporučení Výboru pro odstranění rasové diskriminace ve věci vypracování zákona proti diskriminaci a jeho účinném prosazování, pokračování programů zaměřených na omezení chudoby a v šíření informací o dostupných vnitrostátních opravných prostředcích v případech rasové diskriminace. Zde provádí kontrolní činnost především Česká obchodní inspekce. Česká obchodní inspekce (dále též ČOI) pravidelně zařazuje do svých programů dozoru nad trhem kontrolu dodržování ust. § 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ve znění pozdějších změn a doplňků. Bylo tomu tak i v roce 2022.

Ve sledovaném období (3. 1. 2022 až 30. 12. 2022) provedla celkem **157** kontrol zaměřených na dodržování zákazu diskriminace.

Z tohoto celkového počtu realizovaných kontrol vzniklo v roce 2022 podezření na některou z forem diskriminace spotřebitele v **15** případech (tj. 9,6 %).

V **9** případech bylo porušení zákazu diskriminace kontrolami již prokázáno.

Některé z kontrol realizovala přímo inspektorka ČOI romského původu (je zařazena na služební místo na inspektorátu ČOI Ústecký a Liberecký).

Při jedné z provedených kontrol byla zjištěna diskriminace romského etnika – zmíněná romská inspektorka provedla simulovanou objednávku ubytování v hotelu a bylo jí sděleno, že v požadovaném termínu je ubytování 2 osob možné. Na navazující dotaz, zda nebude problém, že se jedná o Romy, bylo sděleno, že to problém je, že Romy neubytovávají pro předchozí špatné zkušenosti s jejich pobytem v ubytovacím zařízení. Diskriminační jednání tím bylo prokázáno.

Struktura podezření na diskriminační jednání v roce 2022:

- **8** případů – obecná diskriminace,

- 4 případy – diskriminace z hlediska národnosti,
- 1 případ – diskriminace rasová a na základě etnického původu,
- 1 případ – diskriminace z hlediska věku,
- 1 případ – diskriminace z důvodu zdravotního postižení.

Ve sledovaném období (1. 1. 2022 až 31. 12. 2022) nabylo, v souvislosti s prokázaným diskriminačním jednáním, právní moci **10** pokut v celkové výši **227.000,- Kč**.

Z těchto 10 pokut byla **1** pokuta uložena za prokázanou diskriminaci Romů, když kontrolovaný hotel (resp. personál hotelu) odmítl pokračovat v jednání o rezervaci ubytování 2 osob po zjištění, že se bude jednat o 2 Romy.

V roce 2022 obdržela ČOI **103** podání poukazujících na porušení zákazu diskriminace spotřebitele při prodeji výrobků / poskytování služeb.

Z došlých podání se konkrétního podezření na diskriminaci Romů týkala **4** podání (ve **3** případech nebyla diskriminace romského etnika v okamžiku kontroly prokázána / v **1** případě bylo podání postoupeno k dalšímu šetření ČNB, neboť se jednalo o upozornění na společnost, která údajně odmítá poskytovat půjčky Romům).

ČOI šíří osvětu a informace o zákazu rasové diskriminace především průběžným publikováním tiskových zpráv informujících širokou veřejnost o této problematice, možnost seznámit se s publikovanými informacemi mají tedy i osoby romského etnika.

Výsledky kontrolní činnosti ČOI za příslušný kalendářní rok jsou též publikovány ve výroční zprávě o činnosti ČOI. Ty jsou volně přístupné na webu našeho úřadu (www.coi.cz). Potřebné informace jsou poskytovány i v rámci poradensko-informační služby nebo v písemných odpovědích na konkrétní spotřebitelská podání. Na webu ČOI je k dispozici i veřejně dostupný formulář pro podání podnětu či dotazu.

ČOI, je-li to vhodné, informuje i o možnosti obracet se s touto problematikou na kancelář Veřejného ochránce práv, se kterou v oblasti diskriminace spotřebitelů (tedy i romské menšiny) úzce spolupracuje.

V roce 2022 se neuskutečnila žádná přednáška, která by se vztahovala k diskriminaci Romů. V této souvislosti doplňujeme, že inspektoráty ČOI pravidelně oslovují zástupce romských organizací / zájmových sdružení, v regionech s vyšším zastoupením romského etnika, s nabídkou na diskuzní fóra či přednášky na téma rasové diskriminace. Ze strany oslovených organizací je však zpětná vazba dlouhodobě minimální.

Z hlediska zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, uvádíme, že citovaná norma stanovuje rovné podmínky pro podnikatele. Nečiní mezi nimi rozdíly podle věku, pohlaví či příslušnosti k etniku. Pokud však obecní živnostenský úřad, krajský živnostenský úřad nebo Ministerstvo průmyslu a obchodu jako jakýkoliv jiný správní orgán obdrží podnět na prošetření podezření ze spáchání přestupku, který spočívá v diskriminačním jednání, popř. je takové protiprávní jednání zjištěno z moci úřední, věc předává nebo oznamuje postupem podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti

za přestupky a řízení o nich, v platném znění, věcně a místně příslušnému správnímu orgánu (např. obecnímu úřadu, který je kompetentní k řízení o přestupku podle § 7 odst. 3 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v platném znění).

b) vytvářet příznivé podmínky pro sociální podnikání a aktivně informovat o pozitivním dopadu rozvoje sociálního podnikání veřejnost.

K záležitosti podpory sociálního podnikání je nutno konstatovat, že sociální podniky patří do kategorie malých a zcela výjimečně středních podniků a týká se jich problematika podpory této kategorie podnikatelských subjektů. Ministerstvo průmyslu a obchodu vytváří příznivé podnikatelské prostředí kontinuálně pro všechny podnikatelské subjekty. Podpora je poskytována v rámci národního programu Záruka 2015 až 2023 (I. Výzva vyhlášena 2/2015), který v roce 2022 pokračoval VI. Výzvou (vyhlášena 12/2021), v rámci, které mohou MSP získat záruku za bankovní úvěr investičního či provozního charakteru až do výše 20 milionů korun na dobu až 8 let a sociální podnikatelé k zaručovanému úvěru i finanční příspěvek až do výše 500 000 korun. Výše záruky dosahuje až 80 % jistiny zaručovaného úvěru. Záruky poskytuje Národní rozvojová banka.

Návrh věcného záměru zákona o sociálním podnikání byl přijat dne 15. května 2017 usnesením vlády ČR č. 367. Je připraven návrh paragrafového znění zákona o sociálním podnikání, který byl předložen vládě ČR ke schválení. Zástupci **MPO se aktivně spolupodíleli na tvorbě věcného záměru zákona o sociálním podnikání** prostřednictvím pracovní skupiny, která za tímto účelem byla zřízena při Úřadu vlády. V roce 2019 však problematiku zákona o sociálním podnikání gesčně, na pokyn pana premiéra Babiše, převzalo Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo průmyslu a obchodu není ani spolupracujícím subjektem.

Akce, které MPO pořádá, jsou určeny pro všechny podnikatele, se zástupci všech podnikatelských organizací také MPO jedná.

V únoru 2015 vyhlásilo MPO I. Výzvu národního programu Záruka 2015 až 2023, jehož cílem je podpořit přístup malých a středních podnikatelů k bankovním úvěrům na realizaci jejich podnikatelských projektů. Jedna z podpor programu je určena výhradně pro sociální podnikatele. Správcem finančního nástroje uvedeného programu je Národní rozvojová banka (NRB). Malí a střední podnikatelé mohou získat záruku za bankovní úvěr investičního či provozního charakteru až do výše 20 milionů korun na dobu až 8 let a sociální podnikatelé k zaručovanému úvěru i finanční příspěvek až do výše 500 000 korun. Výše záruky dosahuje až 80 % jistiny zaručovaného úvěru.

V roce 2022 dále pokračovala VI. Výzvou (vyhlášena 12/2021) realizace národního programu Záruka 2015 až 2023 Ministerstva průmyslu a obchodu zaměřeného na podporu přístupu malých a středních podnikatelů k bankovním úvěrům, včetně podpory sociálních podnikatelů. V tomto programu bylo v roce 2022 poskytnuto celkem 2 173 záruk za bankovní úvěry v objemu 4,06 mld. Kč, z toho byla poskytnuta 1 záruka v objemu 4 mil. Kč pro sociální podnikatele.

Za znevýhodněné skupiny se považují pro účely tohoto programu osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením, a to:

- osoby se zdravotním postižením – osoby, jejichž zdravotní postižení představuje určité znevýhodnění ve vztahu k ostatním členům společnosti; definice této cílové skupiny vychází ze zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo z § 67 zákona č. 435/2004 Sb., zákona o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;
- osoby bez přístřeší – osoby, které v rozhodném období 12 měsíců před podáním žádosti neměly ubytovací možnosti, popř. obývaly nouzová obydlí;
- osoby, které v rozhodném období 3 měsíců před podáním žádosti opustily zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a pro výkon trestu odnětí svobody;
- osoby pečující o osobu blízkou – osoby, které k datu uzavření pracovní smlouvy pečovaly o osobu blízkou z různých příčin ohroženou sociálním vyloučením;
- osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách – osoby s diagnostikovanou závislostí na návykových látkách, které v rozhodném období 3 měsíců před podáním žádosti úspěšně ukončily minimálně 3 měsíční ambulantní či pobytovou léčbu;
- osoby, které byly v rozhodném období 12 měsíců před podáním žádosti dlouhodobě nezaměstnané, tj. byly déle než 1 rok vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce ČR;
- další nespécifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby, které byly k datu uzavření pracovní smlouvy uživateli registrované sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo průmyslu a obchodu takovýto postup zadavatelů veřejných zakázek plně podporuje a doporučuje. Proto MPO vytváří v rámci své politiky pro podřízené organizace ve své působnosti podmínky pro prosazování společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek a vytváření pracovních míst pro znevýhodněné osoby na trhu práce. Zároveň však je akcentován fakt dodržování zákona o veřejných zakázkách a ustanovení předpisů EU týkajících se dané oblasti. Platný zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který transponuje Směrnici č. 2014/24/EU, umožňuje v § 38 vyhrazené zakázky zadavatelům vyhradit některé veřejné zakázky pro dodavatele zaměstnávající na chráněných pracovních místech podle zákona o zaměstnanosti alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva průmyslu a obchodu (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

Ministerstvo průmyslu a obchodu nemá zřízen žádný orgán (pracovní skupinu, výbor, komisi), který by se zabýval agendou týkající se romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou tematikou. Zástupci MPO jsou však členy Komise pro sociální začleňování, Meziresortní pracovní skupiny k monitorování plnění opatření Konceptu prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice, Pracovní skupiny pro sledování naplňování cílů Strategie

boje proti sociálnímu vyloučení a opatření jejího Akčního plánu a Rady vlády pro nestátní neziskové organizace.

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Pověřený zástupce MPO se zúčastňuje jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Rady vlády pro národnostní menšiny a spolupracuje na vyžádaných projektech s Agenturou pro sociální začleňování. MPO se také zúčastňovalo pietních akcí pořádaných v rámci upomínky na romský holocaust v létech 1939-1945. Oddělení parlamentních agend a RHSD MPO spolupracuje i s nestátními neziskovými organizacemi zabývajícími se romskou otázkou.

MPO dbá důsledně ve všech svých aktivitách na přispívání rozvoje soudržné společnosti bez sociálního vylučování, v níž příležitost k zapojení na trhu práce a tím i k důstojnému životu dostává každý občan, systematickým předcházením a odstraňováním nebezpečí ohledně sociálního vyloučení občanů.

Při vypisování výběrových řízení (zadávání inzerce na volné pracovní pozice) se řídíme Antidiskriminačním zákonem. Výběrová řízení jsou koncipována pro všechny osoby a jsou řešena tak, aby nikoho nezvýhodňovala. Posuzujeme uchazeče dle odbornosti. Nepodporujeme přímou i nepřímou diskriminaci. Rovněž preferujeme univerzální přístupnost (univerzální design).

Při vypisování všech dotačních projektů je společnou charakteristikou požadavek na určení/popsání dopadů projektů na vybrané principy (tzv. horizontální principy), mezi něž patří mimo jiné i požadavek na dodržení rovných příležitostí a zákazu jakékoliv diskriminace. Rovněž nesmí docházet k porušování práv daných Listinou základních práv EU.

MPO, v rámci odboru personálního, potažmo sekce státní tajemnice, v roce 2022 nepřijímalo žádná opatření týkající se přímo a pouze romské problematiky. Nezaznamenalo ani žádné případy diskriminačního jednání a anticiganismu ve služebním úřadě, ani v podřízených služebních úřadech. Předcházení diskriminačního jednání je řešeno v rámci opatření týkajících se všech zaměstnanců úřadu.

5. Ministerstvo práce a sociálních věcí

- a) **Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022**

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni práce a sociálních věcí průběžně:

- a) **vzdělávat pracovníky Úřadu práce České republiky v oblasti antidiskriminačních opatření**

Vzdělávání v oblasti antidiskriminačních opatření bylo v roce 2022 v rámci Úřadu práce ČR realizováno formou zahrnutí této problematiky do „Vstupního vzdělávání úvodního“, které absolvují všichni nově nastupující zaměstnanci a takto nabyté znalosti poté uplatňují ve své každodenní práci. V roce 2022 se tohoto vstupního vzdělávání zúčastnilo přibližně 1023 zaměstnanců ÚP ČR.

- b) **podporovat, ve spolupráci s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu¹, a s využitím prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů a národních nástrojů, v rámci Úřadu práce České republiky provázat sociální práce s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti cílených na příslušníky romské menšiny žijící v podmínkách sociálního vyloučení, a podporovat vytváření partnerství mezi orgány územní veřejné správy, úřady práce a neziskovým sektorem, jehož cílem bude provázat poskytování sociálních služeb a služeb zaměstnanosti na lokální úrovni**

ÚP ČR na základě výzev Operačního programu Zaměstnanost, vyhlášených MPSV realizuje národní individuální projekty („NIP“), regionální individuální projekty („RIP“) a systémové individuální projekty („SIP“). Projekty jsou spolufinancované z Evropského sociálního fondu. Do projektů ÚP ČR vstupují uchazeči o zaměstnání, případně zájemci o zaměstnání, dle určené cílové skupiny, stanovené výzvou ŘO OPZ. Projekty jsou orientovány především na skupiny ohrožené na trhu práce. Systémové projekty jsou potom zaměřeny na modernizaci služeb trhu práce, poskytování efektivních služeb a zajištění komplexního přístupu ke klientům ÚP ČR prostřednictvím mj. vzdělávání svých zaměstnanců.

Projekty ÚP ČR nejsou přímo cíleny na příslušníky romské menšiny, ale některé z projektů jsou zaměřeny na cílovou skupinu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání nebo jsou zaměřeny na sociálně vyloučené lokality. Tyto projekty mají komplexní charakter a nabízí účastníkům celou škálu aktivit, od motivačních, školicích, poradenských, možnosti absolvování rekvalifikací, až ke zprostředkování zaměstnání a podpoře pracovních míst.

Od 1. 1. 2019 realizuje ÚP ČR NIP Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU), registrační číslo CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0010247.

¹ Pro účely Informace ke Zprávě o stavu romské menšiny za rok 2022 lze uvést spolupráci se zmocněnkyní pro lidská práva.

Hlavním cílem projektu je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR.

Dále je od 1.1. 2021 v realizaci projekt Podpora forem flexibilního zaměstnávání (FLEXI), registrační číslo CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0017211. Hlavním cílem tohoto projektu je poskytnout podporu při hledání či udržení si pracovního uplatnění pomocí poradenství a vybraných nástrojů APZ (SÚPM, sdílené pracovní místo a příspěvek na zapracování). Zaměřuje se na osoby hledající zaměstnání, osoby neaktivní na trhu práce, osoby nezaměstnané a zájemce o zaměstnání. Úžeji projekt cílí na osoby, které nemohou pracovat na plný pracovní úvazek.

ÚP ČR realizuje dále systémový projekt (SIP) Efektivní služby zaměstnanosti – EFES, registrační číslo CZ.03.1.54/0.0/0.0/15_011/0000056, doba realizace 1. 2. 2016 – 30. 6. 2023, kdy součástí projektu je klíčová aktivita č. 03 Individuální péče o zaměstnavatele a cílený matching. Cílem této aktivity je posílení, rozvoj vztahů a práce se zaměstnavateli. Rozšíření činností pracovníka pro práci se zaměstnavateli, specializace práce s velkými zaměstnavateli formou Individuální péče o jednotlivé zaměstnavatele a tzv. matching (cílené vyhledávání vhodných zaměstnanců z databáze uchazečů, zájemců o zaměstnání v evidenci ÚP ČR, efektivní poradenství a služby šité na míru konkrétním zaměstnavatelům). Prohloubení systematické spolupráce ÚP ČR s regionálními partnery (obce, města, zaměstnavatelé, neziskové organizace, agentury, hospodářské komory atd.) s cílem poskytování co nejefektivnějších poradenských služeb (poradenství, vzdělávání, uplatňování nástrojů a opatření APZ).

Generální ředitelství Úřadu práce ČR (dále jen „GR ÚP ČR“) po celý rok 2022 aktivně spolupracuje se sociálními pracovníky obcí. Spolupráce je dlouhodobě nastavena a je ukotvena v § 65, ale i § 33, 33c a 35 a zákona č. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Spolupráce je provázána prostřednictvím sdíleného dokumentu Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka.

c) podporovat, ve spolupráci s hejtmany, tvorbu a implementaci regionálních strategií k rozvoji lokálního trhu práce a vytvářet v této oblasti příležitosti pro tvůrce strategie ke sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe formou konferencí a zveřejňováním úspěšných projektů

Úřad práce ČR v rámci poradních sborů jednotlivých krajských ředitelů pravidelně komunikuje s regionálními samosprávami ohledně možností zaměstnávání či další podpory.

d) podporovat, ve spolupráci s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu², šíření informací o sociálním podnikání, podporovat sdílení zkušeností a dobrých praxí v této oblasti

V roce 2022 probíhal poslední rok realizace projektu MPSV „Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje“. Projekt byl svými aktivitami zaměřen na šíření informací o sociálním

² Pro účely Informace ke Zprávě o stavu romské menšiny za rok 2022 lze uvést spolupráci se zmocněnkyní pro lidská práva.

podnikání prostřednictvím poradenských služeb lokálních konzultantů, odborných poradců a stáží. Zájemci o sociální podnikání tak v rámci projektu mohli bezplatně využít poradenství, aby získali informace potřebné k založení nebo rozvoji sociálního podniku. V rámci projektu také mohli absolvovat stáže v sociálních podnicích a získat tak praktické informace přímo z chodu fungujícího sociálního podniku. Projekt byl dále zaměřen na šíření informací o sociálním podnikání prostřednictvím inovovaného webového portálu www.ceske-socialni-podnikani.cz, na kterém byly (a stále jsou) zveřejňovány důležité informace z oblasti sociálního podnikání, tematické články, podcasty, informační videospoty atd.

Rok 2022 představuje nejúspěšnější rok z celé realizace projektu, co se týče poskytnutého množství aktivit. Bylo to způsobeno např. tím, že v rámci konzultační sítě působilo nejvíce lokálních konzultantů, byly aktivně propagovány semináře a kulaté stoly, a především se po delší pauze opět otevřela nová výzva na podporu sociálních podniků a díky tomu byl po konzultacích zvýšený zájem. Po několika letech po covidu byl zároveň veliký hlad po osobních schůzkách a konzultacích oproti covidovým on-line konzultacím. Za rok 2022 tak byly prostřednictvím lokálních konzultantů poskytnuty konzultace v rozsahu kolem 1600 hodin. Zpravidla se jednalo o konzultace k tomu, jak založit sociální podnik, jak žádat o podporu z výzvy na sociální podnikání, či ke specifickým zaměstnávání osob se znevýhodněním.

V případě poskytování odborného poradenství prostřednictvím expertních poradců se taktéž jednalo o nadprůměrný rok, co se týče poskytnutých aktivit. V roce 2022 byly poskytnuty prostřednictvím expertních poradců odborné konzultace v rozsahu kolem 2900 hodin. Jednalo se zejména o konzultace v oblasti gastropodnikání, environmentálního sociálního podnikání, financí nebo marketingu. Prostřednictvím odborných poradců bylo dále realizováno 48 odborných seminářů pro zájemce jak z řad sociálních podnikatelů, tak i zájemců o problematiku sociálního podnikání.

V roce 2022 bylo zrealizováno 30 stáží, jejichž smyslem byl přenos informací a dobré praxe o fungování sociálních podniků, zvýšení kompetencí pro založení nebo řízení sociálního podniku a získání informací o práci s cílovou skupinou znevýhodněných osob. Zájem byl i nadále nejvíce o stáže v environmentálních sociálních podnicích.

Ve sledovaném období nadále probíhala průběžná aktualizace webového portálu www.ceske-socialni-podnikani.cz, kde jsou k dispozici jak informace o projektu, tak i k problematice sociálního podnikání a sociální ekonomice.

Portál v roce 2022 navštívilo 46 tis. uživatelů a bylo zobrazeno na 130 tis. stránek (od spuštění 2018 197 tis. uživatelů / 670 tis. zobrazení).

Ve spolupráci s odd. odpovědného veřejného zadávání MPSV a se síťující organizací sociálních podniků TESSEA, byly realizovány nabídky ověřených sociálních podniků formou tzv. produktových listů jak v on-line verzi, tak ve verzi tištěné. Nabídky jsou určeny pro veřejné instituce pro odpovědné nákupy, ale i firmy, které mají zájem odebírat výrobky a služby od sociálních podniků. <https://ceske-socialni-podnikani.cz/adresar-socialnich-podniku/overene-socialni-podniky-catering-darky>.

V rámci spolupráce se dále realizoval Katalog sociálních podniků pro veřejné instituce, ale i firmy, které mají zájem odebírat výrobky a služby od sociálních podniků. Katalog v současné době obsahuje přes 130 ověřených podniků a jejich 333 provozoven, které se oficiálně hlásí k myšlence sociálního podnikání. <https://ceske-socialni-podnikani.cz/adresar-socialnich-podniku/tisteny-katalog-socialnich-podniku> .

Dále je v rámci projektu spravována facebooková stránka, která pravidelně zveřejňuje okolo 20 příspěvků týdně, a kterou sleduje přes 1000 pravidelných sledovatelů, vytváříme zpravodaj rozesílaný na více než 1500 kontaktů (Newslettery jsou dostupné zde <https://ceske-socialni-podnikani.cz/newsletter>).

K další propagaci problematiky sociálního podnikání bylo v roce 2022 vytvořeno a zveřejněno na webu okolo 40 článků a bylo realizováno 10 tematických podcastů. V sérii podcastů POMÁHÁME PODNIKÁNÍM najdete otevřené rozhovory s deseti ženami ve vedení prospěšných organizací a sociálních podniků, které se hlásí k principům sociálního podnikání. <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/podcast>.

V roce 2022 proběhla Konference Směřování sociálního podnikání v ČR, Evropské trendy, legislativa a plány do budoucna – na konferenci došlo ke shrnutí přístupu k podpoře sociálního podnikání v rámci EU, nové trendy. Byly diskutovány a představeny novinky v legislativě sociálního podnikání. V oblasti osvětových akcí proběhlo úspěšně 5 jarmarků sociálních podniků, které se zaměřily na propagaci sociálního podnikání u široké veřejnosti.

e) rozvíjet a podporovat realizaci rekvalifikačních programů zaměřených na soukromé podnikání

ÚP ČR podporuje realizaci programů zaměřených na podnikání zejména poskytováním relevantních informací prostřednictvím poradenství a rekvalifikací pro tuto oblast. V případě zájmu o zahájení podnikání jsou uchazeči o zaměstnání a zájemci o zaměstnání podpořeni rekvalifikací zaměřenou na přípravu k podnikání. V roce 2022 takový rekvalifikační kurz úspěšně absolvovalo 108 osob (údaj za 1.-3. Q 2022).

f) podporovat, prostřednictvím Úřadu práce České republiky, osvětu k předcházení nelegální práce u příslušníků romské menšiny

V roce 2022 provedl Státní úřad inspekce práce (dále jen „SÚIP“) ve všech oblastech své kontrolní působnosti celkem 18 553 kontrol. Z tohoto počtu realizoval v oblasti dodržování zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), celkem 7 401 kontrol, z nichž bylo **6 572 kontrol zaměřeno přímo na odhalování nelegálního zaměstnávání**. Kontrolní činnost SÚIP se zaměřením na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR, Evropské unie (dále jen „EU“) a cizinců byla prováděna v souladu s Ročním programem kontrolních akcí SÚIP na rok 2022 schváleným MPSV.

Z celkového počtu 6 572 kontrol byl oblastními inspektoráty práce výkon nelegální práce odhalen u 743 podnikatelských subjektů. Orgány inspekce práce při svých kontrolách odhalily celkem 2 561 nelegálně zaměstnaných fyzických osob. Jednalo se o 475 občanů ČR, 79 občanů EU a 2 007 cizinců, občanů třetích zemí.

Tabulka č.2 Počet kontrol a zjištěných nelegálně pracujících osob v letech 2012 - 2022

Rok	Počet kontrol	Počet osob zjištěných při nelegální práci			
		občané ČR	občané EU	cizinci	celkem
2012	35 557	2 675	430	1 471	4 576
2013	36 101	1 394	295	1 481	3 170
2014	15 911	1 238	184	650	2 072
2015	9 583	1 913	294	858	3 065
2016	9 308	760	193	1 337	2 290
2017	9 707	767	234	1 917	2 918
2018	8 339	763	225	3 595	4 583
2019	8 160	622	207	3 513	4 342
2020	5 557	556	141	2 413	3 110
2021	5 222	312	288	2 695	3 295
2022	6 572	475	79	2 007	2 561

Orgány inspekce práce uložily v roce 2022 celkem 3 298 pokut v souhrnné výši 357 162 500 Kč. Za umožnění výkonu a výkon nelegální práce bylo v roce 2022 zaměstnavatelům uloženo celkem 752 pokut v celkové výši 175 917 000 Kč.

Kontrolní činnost orgánů inspekce práce je často realizována na základě podnětů ke kontrole. Každoročně směřuje do oblasti NLZ řada podnětů, které jsou orgánům inspekce práce podávány nejčastěji ze strany zaměstnanců, veřejnosti či jiných správních orgánů. Takovýchto podnětů ke kontrole obdržely orgány inspekce práce v roce 2022 celkem 1 353. Z tohoto počtu upozorňovalo 966 podnětů na možný výkon nelegální práce občanů ČR, 143 podnětů na možný výkon nelegální práce občanů EU a 471 podnětů na možný výkon nelegální práce cizinců. *(Pozn. Jeden podnět ke kontrole mohl upozorňovat na nelegální zaměstnávání jak cizince, tak občana ČR nebo EU, proto nelze výše uvedené počty bez dalšího sčítat).*

Na základě přijatých podnětů ke kontrole bylo v roce 2022 orgány inspekce práce realizováno 888 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnávání.

Nejen kontrolní činnosti v oblasti nelegálního zaměstnávání, ale také poskytování základního pracovněprávního poradenství, patří do činnosti orgánů inspekce práce. Základní

pracovněprávní poradenství je inspektory poskytováno jednak v rámci samotné kontroly, ale také v rámci speciálního poradenství určeného veřejnosti, které je jak SÚIP tak oblastními inspektoráty práce (dále jen OIP) pravidelně poskytováno. Inspektoři poskytují poradenství v sídlech a regionálních kancelářích OIP, ale také na pracovištích úřadů práce.

g) sdílet zkušenosti a příklady dobré praxe formou mediálních kampaní a konferencí v oblasti diverzity na trhu práce,

Viz odpověď níže.

h) dotačně podporovat v rámci svých existujících dotačních programů, a s využitím Evropských strukturálních a investičních fondů, rozvoj sítě bezplatného dluhového poradenství a vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v této oblasti,

Téměř ve všech projektech ÚP ČR je součástí klíčových aktivit finanční gramotnost, případně dluhové poradenství, a to buď přímo formou odborného školení či vzdělávacího kurzu nebo je finanční gramotnost zařazena jako součást některé z jiných poradenských činností. Od 1. 1. 2019 realizuje ÚP ČR národní projekt Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU). Hlavním cílem projektu je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR. V rámci KA č. 4 projektu PDU jsou realizovány Programy / kurzy v oblasti finanční gramotnosti. Programy / kurzy jsou pro CS zaměřeny zejména na dluhovou problematiku a aspekty zadluženosti, na základě posouzení potřeb dané skupiny.

V roce 2022 realizoval ÚP ČR několik desítek regionálních individuálních projektů (RIP). V rámci realizace RIP je finanční gramotnost, případně dluhové poradenství součástí klíčových aktivit přímo (součástí aktivit projektu formou odborného školení) nebo je zařazena finanční gramotnost (případně dluhové poradenství) jako součást motivačního nebo poradenského programu, také je zařazována v rámci skupinového poradenství, případně v rámci doprovodných opatření.

Podpora řešení dluhové problematiky byla zařazena jako jedna z aktivit výzvy na podporu koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám č. 03_16_052 (výzva vyhlášená v Operačním programu Zaměstnanost 2014–2020).

Další dotační podpora bude řešena v rámci výzev Operačního programu Zaměstnanost plus 2021–2027.

Vzdělávání zaměstnanců ÚP ČR

V rámci systémového projektu (SIP) Efektivní služby zaměstnanosti – EFES, je v rámci KA č. 06 Vzdělávání zaměstnanců realizován od 1. 10. 2019 kurz „Finanční gramotnost“ pro cílovou

skupinu projektu, tj. zaměstnanci ÚP ČR na úseku zaměstnanosti a na úseku nepojistných sociálních dávek (sociální pracovníci).

i) podporovat monitoring a evaluaci programu aktivní politiky zaměstnanosti, sledovat do jaké míry reagují na specifické potřeby romských uchazečů o zaměstnání na trhu práce

V roce 2022 pokračovala realizace projektu "Efektivnost nástrojů APZ v období konjunktury a v období COVID krize, se zřetelem na dlouhodobě nezaměstnané" (2021-2022), financovaného z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na období 2018-2022, Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí, v.v.i. Informace o projektu zde: <https://bit.ly/40ripMU>. Výstupy (publikace - analýzy) zde: <https://bit.ly/42Drr7w>.

j) monitorovat výskyt diskriminace na trhu práce a šířit principy rovného zacházení s romskými uchazeči o zaměstnání na trhu práce

SÚIP věnuje této oblasti zvýšenou pozornost a pravidelně zařazuje kontroly rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace do programu kontrolních akcí. V rámci své kontrolní činnosti se orgány inspekce práce podílejí na eliminaci diskriminace a nerovného zacházení, neboť nedílnou a významnou součástí kontrolní činnosti orgánů inspekce práce jsou kontroly dodržování zákazu diskriminace a nerovného zacházení realizované, jak v již uzavřených pracovněprávních vztazích, tak i při uplatňování práva na zaměstnání.

k) působit preventivně vůči ztrátě bydlení romských domácností a omezovat využívání substandardních forem bydlení

Přehled sociálních služeb v ČR v oblasti řešení otázky bydlení

Druh soc. služby	Počet služeb v ČR
azylové domy	211
domy na půl cesty	24
chráněné bydlení	222
Noclehárny	82
podpora samostatného bydlení	57
odborné sociální poradenství	530

*Zdroj dat: Registr poskytovatelů sociálních služeb
Data aktuální ke dni: 27.3.2023*

MPSV také působilo preventivně vůči ztrátě bydlení a bytové nouzi romských domácností v rámci systémového projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ (2016 - 2022), který si kladl za cíl zavést a rozvíjet systém sociálního bydlení v ČR. MPSV v rámci projektu podporovalo třináct projektů Housing First. Od roku 2023 je realizován navazující projekt MPSV „Podpora sociálního bydlení a jeho systémové zavádění v ČR“. Projekt je realizován v rámci OPZ+.

l) zvyšovat motivaci zaměstnavatelů k zaměstnávání Romů,

V případě podpory integrace na trh práce uchazečů o zaměstnání jsou zaměstnavatelé k vytváření pracovních míst pro znevýhodněné osoby dlouhodobě motivováni prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. V rámci nástroje veřejně prospěšné práce a společensky účelné pracovní místo vyhrazené jsou zaměstnavatelům na základě dohody s ÚP ČR poskytovány finanční příspěvky na mzdu, jestliže do pracovního poměru přijmou znevýhodněného uchazeče o zaměstnání. Primárně jsou těmito nástroji podporovány osoby s nízkou kvalifikací, v předdůchodovém věku, dlouhodobě nezaměstnaní, vyznačující se ztrátou pracovních návyků, pečující o dítě nebo osobu blízkou, příjemci opakovaně vyplácených dávek ze systému pomoci v hmotné nouzi a osoby po výkonu trestu odnětí svobody. Pozornost je však věnována i jiným znevýhodněním sociální povahy, proto jsou podporováni i uchazeči o zaměstnání s jinými znevýhodněními jako např. sociální vyloučení, bezdomovectví a sociálně patologické jevy.

Na podporu zaměstnávání uchazečů o zaměstnání ve věkové skupině mladých do 29 let (včetně) cílí regionální projekty „Záruky pro mladé“ realizované krajskými pobočkami ÚP ČR. Součástí těchto projektů je rovněž podpora vytváření společensky účelných pracovních míst a s tím spojené poskytování finančních příspěvků zaměstnavatelům na umístění osoby a dále podpora krátkodobého zaměstnání v podobě „práce na zkoušku“, díky níž si uchazeč o zaměstnání může vyzkoušet budoucí zaměstnání. Smyslem „práce na zkoušku“ je rovněž snížení nejistoty jak na straně uchazeče, tak na straně zaměstnavatele.

m) podporovat zaměstnavatele zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

Klíčovým nástrojem v integraci dlouhodobě nezaměstnaných jsou veřejně prospěšné práce. Svým charakterem jsou veřejně prospěšné práce krátkodobé pracovní příležitosti. Nejedná se tedy o institut sloužící k dlouhodobému nebo trvalému pracovnímu uplatnění, ale jeho smyslem je aktivizace a znovuobnovení pracovních návyků. V roce 2022 bylo v rámci tohoto nástroje vytvořeno 6 658 pracovních míst, na která bylo umístěno celkem 6 688 uchazečů o zaměstnání. Veřejně prospěšné práce jsou dlouhodobě co do objemu finančních prostředků nejvíce podporovaným nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti. V roce 2022 bylo na podporu vytváření pracovních míst v rámci tohoto nástroje vynaloženo téměř 693 mil. Kč.

Řešení dlouhodobé nezaměstnanosti a podpory integrace uchazečů o zaměstnání, vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání nad 12 měsíců, se v roce 2022 cíleně věnoval celostátní projekt „Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU)“, realizovaný veřejnými službami zaměstnanosti. V rámci tohoto projektu jsou zaměstnavatelé motivováni k zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných poskytováním

finančních příspěvků na mzdu na takto umístěnou osobu. Integrace na trh práce je uskutečňována prostřednictvím krátkodobých pracovních příležitostí, podporou nástupu na veřejně prospěšné práce a vytvářením společensky účelných pracovních míst.

Na dlouhodobě nezaměstnané s nízkou kvalifikací a ohrožené sociálním vyloučením, nebo již sociálně vyloučené, se v roce 2022 zaměřil projekt „**Společně to dokážeme v Ústeckém kraji**“. Projekt účastníkům nabídl širokou škálu aktivit. Hlavními byly poradenské aktivity, zahrnující jak individuální, tak skupinové poradenství, ale i pracovní a bilanční diagnostiku, motivační aktivity, rekvalifikace. V neposlední řadě docházelo k umístování uchazečů o zaměstnání na společensky účelná pracovní místa a do krátkodobého zaměstnání „práce na zkoušku“ na dobu 1 až 3 měsíců s týdenní pracovní dobou v rozsahu 20 hodin.

Zvýšení zaměstnatelnosti a integraci na trh práce dlouhodobě nezaměstnaných se věnoval projekt „**Zpět do práce v Libereckém kraji**“, nabízející účastníkům různorodou paletu aktivit od motivačních a poradenských, včetně pracovní a bilanční diagnostiky, přes finanční gramotnost, pracovní právní minimum, podnikatelskou gramotnost, rekvalifikační kurzy a poskytování finančních příspěvků na mzdu při umístění uchazečů na společensky účelná pracovní místa.

Na podporu integrace dlouhodobě nezaměstnaných se zaměřily také projekty realizované v dalších krajích - „**Nová šance na Vysočině**“, „**Nová šance ve Zlínském kraji**“, „**Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji**“ a „**Život bez bariér v Jihomoravském kraji**“.

n) spolupracovat s vedoucím Úřadu vlády ČR při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a jejich prostřednictvím pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřených výkonem agendy integrace romské menšiny ve správním obvodu.

S krajskými koordinátory pro romské záležitosti MPSV v roce 2022 aktivně spolupracovalo na přípravě nového akčního plánu Strategie sociálního začleňování.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva práce a sociálních věcí (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

Programové partnerství pro implementaci PO 2 investiční priority 2.1 a 2.2 OPZ (PROP)
– celkem 24 členů, mezi nimi byli i zástupci za následující organizace/institute:

Rada vlády ČR pro záležitosti romské menšiny

Úřad vlády ČR sekce pro lidská práva – Odbor lidských práv a ochrany menšin

Ministerstvo pro místní rozvoj – Odbor pro sociální začleňování

2. Komise pro sociální začleňování – celkem 34 členů, mezi nimi jsou i zástupci za následující organizace/institute:

Úřad vlády ČR sekce pro lidská práva – Odbor lidských práv a ochrany menšin

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

Ministerstvo pro místní rozvoj – Odbor pro sociální začleňování

Společenství Romů na Moravě

IQ Roma servis, z. s.

3. Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti
4. Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora terénní práce
5. Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce
6. Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačních programů týkajících se romské integrace

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Úřad práce České republiky (dále jen Úřad práce ČR) nemůže dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, evidovat etnickou příslušnost uchazečů a zájemců o zaměstnání. Přesná data o počtu Romů v oblasti zaměstnanosti za rok 2022 proto nejsou k dispozici. Je také zapotřebí upozornit na fakt, že Úřad práce ČR neprovádí statistické sledování „zaměstnanosti“, které spadá do působnosti ČSÚ (Výběrové šetření pracovních sil). Rovněž v oblasti nepojistných sociálních dávek Úřad práce není oprávněn k evidování a sledování etnicity svých klientů.

Jak je výše uvedeno, veškeré služby Úřadu práce ČR jsou klientům poskytovány, s důrazem na individuální přístup ke konkrétnímu jedinci a to bez ohledu na etnicitu.

Zprostředkování zaměstnání

V roce 2022 byla oblast zprostředkování ovlivněna hned několika důležitými a intenzivními faktory. Za prvé vliv slábnoucího, ale stále přítomného onemocnění Covid-19, které se rozšířilo do ČR počátkem roku 2020. V roce 2022 nebyla již aplikována žádná vládní omezení v souvislosti s končící pandemií.

Masivní nejistotu ve všech oblastech společnosti v ČR přineslo koncem února 2022 vypuknutí ozbrojeného konfliktu mezi Ukrajinou a Ruskem. V důsledku tohoto válečného konfliktu zaplavila Evropu vlna uprchlíků z Ukrajiny, včetně uprchlíků romské etnicity.

Činnost zaměstnanců útvarů zprostředkování byla v roce nadále soustředěna zejména na uchazeče o zaměstnání nacházející se v hmotné nouzi, dlouhodobě nezaměstnané, osoby se zdravotním postižením, nad 55 let věku nebo bez hendikepů, které by jim bránily v uplatnění se na trhu práce a v neposlední řadě také na osoby s dočasnou ochranou, kteří se integrují zdejší podmínky. Výše uvedená skupina osob je často ohrožená sociálním vyloučením a zahrnuje i Romy. Aktivity v oblasti poradenství při zprostředkování, poradenství k rekvalifikacím nebo pracovní rehabilitaci i samostatně při zprostředkování zaměstnání byly cíleně směřovány na individuální práci s konkrétním uchazečem o zaměstnání s ohledem na jeho individuální specifika.

Práce s uchazečem o zaměstnání se snahou o jeho aktivní zapojení vedoucí k jeho uplatnění na trhu práce byla prioritou. Součinnost útvarů zprostředkování a hmotné nouze byla nadále zaměřená na zvýšení možnosti zaměstnatelnosti společných klientů, tj. uchazečů o zaměstnání nacházejících se v hmotné nouzi. Tato spolupráce útvarů průběžně přispívá ke snížení počtu a objemu dávek vyplácených útvary hmotné nouze.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Během roku 2022 bylo v rámci VPP vytvořeno celkem 6 658 pracovních míst (za stejné období roku 2021 to bylo 9 013 pracovních míst). Nejčastěji byli tímto nástrojem podpořeni uchazeči o zaměstnání dlouhodobě vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání (79,3 % všech podpořených osob) a uchazeči s věkem nad 50 let (44,5 % všech podpořených osob). Početnou skupinou tvořili uchazeči o zaměstnání s maximálně základním stupněm vzdělání. Výše uvedené skupiny samozřejmě zahrnují Romy. Z uvedeného celkového počtu bylo 4 754 (oproti roku 2021 – 6 967) pracovních míst financováno ze státního rozpočtu a 1 904 (oproti roku 2021 – 2 046) pracovních míst spolufinancovaných z prostředků ESF. Celkem bylo na tento typ pracovních míst umístěno 6 688 uchazečů o zaměstnání, což je o 2 557 méně než

v roce 2021. V roce 2022 bylo čerpáno na nástroj VPP z národních prostředků, resp. státního rozpočtu 491 632 tis. Kč (oproti 639 640 tis. Kč v roce 2021). Z projektů spolufinancovaných z ESF bylo čerpáno 200 903 tis. Kč, oproti 319 190 tis. Kč v roce 2021.

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

V roce 2022 ÚP ČR poskytl příspěvek na vyhrazení 4 419 pracovních míst (za stejné období roku 2021 to bylo 6 156) SÚPM. Na těchto vyhrazených pracovních místech byli podpořeni nejčastěji uchazeči o zaměstnání mladší 30 let, tj. absolventi středních a vysokých škol bez dostatečné praxe, osoby starší 50 let a uchazeči o zaměstnání nezaměstnaní déle než 12 měsíců. Vyhrazená pracovní místa vznikala nejčastěji v administrativně zaměřených profesích a částečně v řemeslné výrobě. Z celkového počtu bylo v roce 2022 finančně podpořeno 480 pracovních míst z národních prostředků, tj. ze státního rozpočtu a 4 010 v rámci projektů Evropské unie.

V roce 2022 bylo čerpáno na vyhrazení pracovních míst z národních prostředků (státního rozpočtu) 35 412 tis. Kč oproti 49 517 tis. Kč v roce 2021. V rámci ESF bylo vyčerpáno 378 109 tis. Kč oproti 222 760 tis. Kč roku 2021.

Příspěvek na zřízení SÚPM byl v roce 2022 poskytnut na vybavení 507 pracovních míst pro uchazeče o zaměstnání, kteří stejně jako u vyhrazených SÚPM, jsou na trhu práce znevýhodněni nedostatečnou praxí v oboru nebo naopak věkem nad 50 let věku (včetně Romů).

Poradenství

Poradenské činnosti jsou nabízeny všem osobám (UoZ, ZoZ, veřejnost) bez ohledu na etnicitu. Tzn. v souladu se Směrnicí č. 6/2020 Realizace poradenských činností na Úřadu práce ČR jsou (nejen) Romům poskytovány jak individuální a skupinové poradenství, tak poradenské programy, konkrétně:

1. Individuální poradenství
2. Skupinové poradenství: (tj. skupinová poradenská činnost do 5 hod.)
 - a) úvodní informační skupinová schůzka,

- b) poradenská schůzka k výběru aktivit individuálního akčního plánu,
 - c) poradenství o možnostech a podmínkách rekvalifikace,
 - d) poradenství pro cílové skupiny klientů, kterým je věnována zvýšená péče (dlouhodobě nezaměstnaní, mladiství, absolventi, osoby se zdravotním postižením apod.),
 - e) poradenství žákům základních škol k volbě a způsobu přípravy na povolání, ke vstupu na trh práce,
 - f) poradenství studentům středních škol, vyšších odborných škol a vysokých škol k volbě a způsobu přípravy na povolání, ke vstupu na trh práce,
 - g) poradenství zaměřené na techniky hledání zaměstnání a sebe prezentaci na trhu práce (např. tvorba životopisu a motivačního dopisu, využití osobního kariérového portfolia, příprava na pohovor),
 - h) poradenství k finanční gramotnosti,
 - i) poradenství k pracovněprávní gramotnosti,
 - j) poradenství k zahájení podnikání.
3. Poradenské programy: (tj. skupinová poradenská činnost nad 5 hod.)
- a) poradenský program Sebepoznávání pro trh práce,
 - b) poradenský program Komunikační dovednosti,
 - c) poradenský program Sebe prezentace na trhu práce,
 - d) poradenský program Orientace na trhu práce,
 - e) poradenský program Hledání zaměstnání,
 - f) poradenský program Pracovněprávní gramotnost,
 - g) poradenský program Finanční gramotnost,
 - h) poradenský program Poradenství k podnikání,
 - i) poradenský program komplexní,
 - j) poradenské programy ostatní.

Dále:

Bilanční diagnostika

„Frýdlantské dny“

Burzy škol

Burzy práce

Setkání s rodiči v rámci třídních schůzek

Setkání s výchovnými poradci

Rekvalifikace zabezpečované ÚP ČR se v roce 2022 zúčastnilo 4412 osob a 10 935 osob se zúčastnilo rekvalifikace zvolené.

Nejčastěji realizovanou rekvalifikací byly v loňském roce kurzy zaměřené na získání řidičských průkazů, vč. profesní způsobilosti, kurzy českého jazyka pro cizince, kurzy pro pracovníky v sociální oblasti a počítačové kurzy. Příslušní pracovníci Úřadu práce dbají na individualitu klienta s ohledem na jeho schopnosti a možnosti i v oblasti rekvalifikací. Úspěšně absolvovaná rekvalifikace je v případě (nejen) Romů dalším krokem k plné integraci do společnosti.

Z hlediska kvalifikace byli mezi účastníky všech typů rekvalifikací nejvíce zastoupeni uchazeči a zájemci o zaměstnání s výučním listem, s úplným středním vzděláním s maturitou a se základním vzděláním, z hlediska věku pak účastníci ve věku nad 50 let.

Lokální sítě zaměstnanosti

Úřad práce ČR se v roce 2022 zaměřil, stejně jako v předchozím období, na budování lokálních sítí zaměstnanosti, jejichž prostřednictvím dochází k propojení jednotlivých subjektů na trhu práce. Cílem je komplexní a společné řešení problematiky zaměstnanosti, vzájemné předávání zkušeností a know-how. Dílčími úkoly jsou realizace aktivního monitoringu trhu práce, prohlubování spolupráce se zaměstnavateli a iniciativa v oblasti efektivního fungování poradních sborů při Úřadu práce ČR.

Cílem monitoringu trhu práce je zjišťování skutečných stavů a pohybů zaměstnanců u zaměstnavatelů, navázání a prohlubování spolupráce mezi ÚP ČR a zaměstnavateli v regionech.

Vzdělávání

Vzdělávání v oblasti antidiskriminačních opatření bylo i v roce 2022 v rámci Úřadu práce ČR realizováno formou zahrnutí této problematiky do „Vstupního vzdělávání úvodního“, které

absolvují všichni nově nastupující zaměstnanci a takto nabyté znalosti poté uplatňují ve své každodenní práci. V roce 2022 se tohoto vstupního vzdělávání zúčastnilo 871 zaměstnanců ÚP ČR a z toho jej úspěšně jej absolvovalo 676 zaměstnanců.

Vyhlašování výzev

Vyhlášené výzvy v prioritě 2 Sociální začleňování OPZ+

V roce 2022 byly ze strany Řídicího orgánu OP Zaměstnanost plus vyhlášeny následující 3 výzvy v rámci specifického cíle 2.3 j) prosazovat socioekonomickou integraci marginalizovaných komunit, jako jsou Romové, které přímo reagují na opatření uvedená ve Strategii romské integrace:

- 03_22_042 Budování kapacit a profesionalizace romských a proromských NNO
- 03_22_044 Podpora integrace romské menšiny
- 03_23_053 Systémová opatření v oblasti romské integrace

Výzva č. 03_22_042 Budování kapacit a profesionalizace romských a proromských NNO

Výzva byla vyhlášena od 12. prosince 2022 do 3. března 2023 s alokací ve výši 100 mil. Kč.

Mezi oprávněné žadatele této kolové výzvy spadaly romské a proromské nestátní neziskové organizace a dále také střešní romské nestátní neziskové organizace.

Cílem výzvy je podpora rozvoje a udržitelnosti romských, proromských a střešních romských nestátní neziskových organizací, zejména posilování jejich kompetentnosti, aby efektivně hájily zájmy romské menšiny. Jedná se o podporu personálních kapacit, o podporu a posílení dovedností, prohloubení či navázání spolupráce romských organizací s dalšími aktéry na lokální i národní úrovni, včetně výměny informací a know-how. Pro rozvoj současného trhu NNO je důležitá podpora i spolupráce střešních NNO se svými členy, jejichž zájmy a potřeby střešní organizace hájí.

Podporované aktivity:

- Podpora strategického plánování
- Finanční a projektový management, fundraising
- Lidské zdroje – strategie rozvoje zaměstnanců organizace, školení v oblasti lidských zdrojů, apod.
- Marketing a PR – vytvoření komunikační strategie, apod.
- Síťování, sdílení zkušeností a posilování partnerství organizací se spolupracujícími organizacemi a veřejnou správou.
- Advokační a watchdogové činnosti
- Zapojení do platforem – podpora efektivní participace a zapojení/spolupráce organizací (Romů/Romek) na činnosti relevantních platforem na místní/regionální/národní úrovni zaměřených nebo úzce souvisejících s integrací romské menšiny
- Osvětové informační aktivity zaměřené na posílení účasti Romů/Romek ve volbách a dalších oblastech veřejného dění

- Podpora monitoringu, včetně analytické činnosti, v oblasti strukturálního anticiganismu, residenční segregace či přístupu k bydlení
- Posílení metodické podpory a poradenství vůči členským organizacím v oboru činnosti střešní romské nestátní neziskové organizace
- Podpora transparentnosti střešní romské nestátní neziskové organizace

V současné době probíhá hodnocení předložených žádostí o podporu.

Výzva č. 03_22_044 Podpora integrace romské menšiny

Výzva byla vyhlášena od 14. prosince 2022 do 28. dubna 2023 s alokací ve výši 150 mil. Kč.

Mezi oprávněné žadatele této kolové výzvy patří nestátní neziskové organizace.

Tato výzva je zaměřena na integraci Romů/Romek, a to nejen v rámci posílení kompetencí a kapacit organizací, ale i se zaměřením na přímou práci s jednotlivci/komunitou. Aktivity směřují na podporu činnosti nestátních neziskových organizací v oblasti sledování projevů z nenávisti vůči Romům, v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí na osobách z řad romské menšiny, na zvyšování občanských kompetencí Romů a posílení rodičovských kompetencí Romů/Romek.

Podporované aktivity:

- Podpora činnosti nestátních neziskových organizací v oblasti sledování projevů z nenávisti vůči Romům
- Podpora komunitní práce a komunitního organizování za účelem zvyšování občanských kompetencí Romů
- Podpora služeb pro rodiny s dětmi předškolního a školního věku za účelem posílení rodičovských kompetencí
- Podpora činnosti nestátních neziskových organizací v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí na lidech z řad romské menšiny (včetně posílení kapacit organizací a práce s oběti domácího a genderově podmíněného násilí)

Výzva č. 03_23_053 Systémová opatření v oblasti romské integrace

Výzva byla vyhlášena od 7. prosince 2022 do 30. června 2023 s alokací ve výši 51 mil. Kč.

Výzva je určena na realizaci projektů přímého přidělení systémového charakteru pro určené resorty. Mezi oprávněné žadatele patří Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Podporované aktivity:

- Podpora komunitní práce a komunitního organizování za účelem zvyšování občanských kompetencí Romů;
- Aktivizace a rozvoj komunitních lídrů na lokální úrovni přispívajících ke zlepšení procesu sociálního začleňování Romů;
- Podpora vzdělávání romské komunity v oblasti rozvoje podnikání vedoucí ke zvýšení uplatnitelnosti Romů na trhu práce a posilující sociální začleňování;

- Podpora analytické činnosti a monitoringu v oblasti strukturálního anticiganismu, residenční segregace či přístupu k bydlení;
- Tvorba a realizace koncepčních, strategických a metodických opatření v oblasti integrace marginalizovaných komunit včetně monitoringu plnění těchto opatření.

V roce 2022 byly připraveny 2 projektové záměry výše uvedenými žadateli.

Mezi další výzvy vyhlášené v roce 2022 s dopadem na romskou menšinu lze zařadit **výzvu č. 03_22_018 Podpora sociálního začleňování ve vyloučených lokalitách (1)**.

Výzva byla vyhlášena 26. srpna 2022 do 15. března 2023 s alokací 900 mil. Kč.

Celková alokace 900 mil. Kč dělena na 2 dílčí části – typ obcí „A“ – 225 mil. Kč (25%), typ obcí „B“ – 675 mil. Kč (75%).

Výzva určena:

Typ obcí "A" -Pro projekty z obcí, které aktivně řeší na svém území problematiku sociálního vyloučení v oblasti sociálně vyloučených lokalit (základní vstupní podmínkou hodnota tzv. Indexu sociálního vyloučení),

Typ obcí "B" -Pro projekty z obcí, které aktivně spolupracují s MMR (Agentura pro sociální začleňování) – financování tzv. Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení.

Žadatelé dle právní formy – zj. NNO³ (poskytovatelé sociálních služeb), obce, příspěvkové organizace obcí.

Podporované aktivity – komplexní soubor aktivit v oblastech:

- 1) Podpora komunitní práce
- 2) Podpora sociálních služeb – terénní programy, SAS pro rodiny s dětmi, apod.
- 3) Podpora ohrožených rodin s dětmi
- 4) Podpora prevence kriminality, bezpečnosti a veřejného pořádku a podpora služeb pro osoby závislé či závislostí ohrožené
- 5) Podpora řešení dluhové problematiky
- 6) Podpora zaměstnatelnosti osob
- 7) Podpora prevence zdraví
- 8) Podpora participativních metod práce s cílovou skupinou
- 9) Podpora programů zaměřených na boj s diskriminací

Hlavní cílovou skupinou jsou osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách.

Celkem bylo do výzvy předloženo 229 žádostí za 2,084 mld. Kč, proces hodnocení a výběru projektů dosud nebyl uzavřen. Z výše uvedeného počtu bylo 26 žádostí staženo žadatelem nebo neprošlo hodnocením přijatelnosti a formálních náležitostí. Věcně hodnoceno bylo či stále věcně hodnocení probíhá 203 žádostí za 1,825 mld. Kč.

Zavedení nového indikátoru

Nad rámec indikátorové soustavy byl ve všech výzvách vyhlášených od roku 2022 v prioritě 2 a 4 OPZ+ zaveden nový indikátor s názvem „**Počet podpořených Romů**“. Tento indikátor sleduje v projektech počet osob z romské menšiny, kterým byla v rámci projektu poskytnuta

³ 71 % žadatelů je z řad nestátních neziskových organizací.

podpora, přičemž tímto počtem se rozumí odhadovaný počet podpořených osob z řad romské menšiny. Tento odhad provede příjemce na základě jemu dostupných informací. Při sběru monitorovacích dat bude důsledně respektována ochrana osobních údajů. Údaje o tom, která konkrétní osoba byla započítána, nebude příjemce nikam předávat, vykazovat bude pouze souhrnný údaj za projekt.

Platformy

Výše uvedené výzvy v prioritě 2 OPZ+ jsou projednávány v rámci tzv. Programového partnerství, jehož členem je i zástupce za radu vlády pro záležitosti romské menšiny.

6. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- a) **Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022**

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni školství, mládeže a tělovýchovy:

- a) **průběžně zařazovat mezi významné výzkumy resortu výzkumy a analýzy ve vztahu k romské menšině v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání a předmět a cíle výzkumů a analýz konzultovat s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny**

V roce 2022 jsou již k dispozici výstupy reprezentativní výzkumné analýzy s názvem „Ověření dopadů zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání“, financovaný TA ČR (číslo projektu TITSMSMT801), kterou zpracoval výzkumný tým Ústavu výzkumu a vývoje vzdělávání PedF UK v Praze pod vedením dr. Gregera (12/2018–11/2021). Cílem projektu bylo popsat dopad zavedeného povinného předškolního vzdělávání na skutečnou docházku dětí, kterých se povinnost týkala/týká; na vývoj počtu odkladů a jejich zdůvodnění; popsat nejčastější problémy a překážky (související se vzděláváním), které se projevují při povinném předškolním vzdělávání dětí a v souvislosti s nástupem k povinné školní docházce a pomocí testu matematické pregramotnosti a fonematického povědomí diagnostikovat děti, které navštěvovaly MŠ pouze v období povinného předškolního vzdělávání a ty, které do MŠ docházely delší dobu. Výstupem projektu jsou závěrečná výzkumná zpráva, variantní návrhy možné úpravy účinných zákonných a podzákonných předpisů vymezujících oblast předškolního vzdělávání v souvislosti se zavedením povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání a návrhy dalších opatření (mimo legislativních) pro oblast předškolního vzdělávání souvisejících se zavedením povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání. Závěrečná výzkumná zpráva poskytuje přehled zjištění kvantitativních a kvalitativních šetření a sekundární analýzy administrativních dat. Variantní návrhy úpravy zákonných a podzákonných předpisů obsahují návrhy legislativních opatření, které umožňují sledování a vyhodnocování účasti dětí v povinném předškolním vzdělávání a jejich dopadů a také návrhy opatření, které by mohly přispět k zvýšení účasti dětí v povinném předškolním vzdělávání. Návrhy dalších opatření představují návrhy opatření s potenciálem přispět ke zvýšení účasti a kvality předškolního vzdělávání.

V průběhu roku 2022 byl rovněž dokončen projekt s názvem „Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9,

školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti“, financovaný rovněž TA ČR (číslo projektu TIRDMSMT015MT01), který realizovalo konsorcium firem PAQ-Research a STEM (12/2021-11/2022).

- a) Hlavním cílem výzkumného projektu bylo zjistit příčiny vzdělávání romských žáků vzdělávaných dle RVP ZV UV a navrhnout soubor doporučení pro oblast vzdělávání i další sektory s cílem snížení počtu romských žáků ve školách a třídách zřizovaných dle §16 odst. 9 školského zákona. Kvantitativní část výzkumu pracovala primárně se šetřeními MŠMT o počtu romských žáků, dále s daty z výkazů o základní škole, PPP a SPC a dále daty z tematického šetření ČŠI věnovaného školským poradenským zařízením. Sledované období ve všech šetřeních jsou roky 2017/2018-2021/2022. Kvalitativní část výzkumu na základě metodologicky odůvodněného výběru případů zahrnuje šetření v šesti školách ve třech lokalitách, především mezi zaměstnanci a zaměstnankyněmi škol, rodiči a žáky (pro ty byla částečně využita forma workshopu). Další část výzkumu byla realizována ve školských poradenských zařízeních (PPP, SPC). Hlavní metodou výzkumu byly individuální i skupinové kvalitativní rozhovory, které byly doplněny pozorováním

b) vymezit do roku 2022 činnost a odbornou kvalifikaci sociálního pedagoga, stanovit standard vzdělávání pro sociálního pedagoga a ukotvit tuto pozici v zákonu o pedagogických pracovnících a zajistit jejich financování,

Tento úkol nebyl v průběhu roku 2022 splněn a v aktuálně projednávané novelizaci Zákona 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů, není navrženo ukotvení pozice sociálního pedagoga jako pedagogického pracovníka. Důvodem nezařazení sociálního pedagoga mezi pedagogické pracovníky je především nedostatek praktických zkušeností s touto pozicí o čemž MŠMT dále vyjednává jak na meziresortní úrovni, tak v rámci realizaci různých programů.

V současné době funguje meziresortní pracovní skupina MŠMT a MPSV k tématu předčasného odchodu ze vzdělávání, kde je diskutováno i společné téma Sociální práce ve školství. Společné sestavení metodiky spolupráce školy a sociálních služeb za účelem podpory sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin je jednou z priorit této meziresortní platformy.

V rámci realizace projektu podpory škol s nadprůměrným zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním z Národního programu obnovy (Komponenta 3.2.2 – Podpora škol) ve spolupráci s NPO je jednou z podporovaných pozic také pozice školního sociálního pedagoga. V rámci první vlny podpořených škol (celkem 262) si tuto pozici jako nástroj personální podpory pedagogů při práci se žáky se sociálním znevýhodněním a jejich rodinami vybralo 44 základních škol. Tato pozice je součástí týmu školního poradenského pracoviště. Pro rok 2023 bylo vybráno k podpoře dalších 128 základních a 30 středních škol, které rovněž budou mít možnost tuto pozici využít.

Také viz tisková zpráva: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-podporuje-posileni-pozice-socialniho-pedagoga>.

c) koordinovat průběžně, ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí a ministrem zdravotnictví, činnost jednotlivých institucí, které o děti pečují (sociálně-právní ochrana dítěte, zdravotnická zařízení, pedagogicko-psychologické poradenství) ve sjednoceném systému, aby bylo dosaženo šance vytvářet společně sociální a pedagogicko-

psychologické intervence problémů dětí z rizikového prostředí, dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným kulturním zázemím

MŠMT je součástí meziresortní pracovní skupiny MPSV k předškolní péči, která se zabývá přípravou návrhu na další směřování v oblasti služeb a péče o děti, a to v souladu s tzv. Barcelonskými cíli v prvním čtvrtletí roku 2023. Cílem by měla být realizace systémového řešení institucionálního zabezpečení včasné péče o děti do tří let za účelem přijetí adekvátních opatření, která by vedla k narovnání, zpřehlednění, a především zefektivnění systému výchovy a péče o děti ve věku 0 až do 6 let.

d) průběžně realizovat opatření a programy v oblasti předškolního vzdělávání se zaměřením na zamezení segregace romských dětí v mateřských školách nebo v přípravných třídách základní školy

V průběhu května 2022 byla vyhlášena dotační výzva na podporu zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání v Karlovarském a Ústeckém kraji na rok 2022 (tedy v regionech s nejnižším podílem dětí participujících na předškolním vzdělávání), a to s celkovou alokací ve výši 20 000 000 Kč. Dotaci bylo možné žádat na zajištění školního stravování dětí se sociálním znevýhodněním a dětí, jejichž rodina se nachází v dlouhodobé nepříznivé finanční situaci nebo se dočasně ocitla v nepříznivé finanční situaci v Karlovarském a Ústeckém kraji, ale také na aktivity směřující ke zvyšování účasti dětí z této cílové skupiny na předškolním vzdělávání (odstranění dalších finančních bariér, spolupráce s rodinou, realizace volnočasových aktivit). Podpora aktivit v oblasti zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání byla poskytována rovněž v rámci dotačního programu Podpora integrace romské menšiny v roce 2022. Mezi deklarovanými cíli vyhlášené výzvy byla podpora vzdělávání romských dětí a žáků, kteří přicházejí z nerovného prostředí, ve kterém jim hrozí nejen sociální vyloučení, ale také nerovné šance pro získání kvalitního vzdělání. Podporovány byly mimo jiné aktivity zacílené na zajištění základních podmínek pro rozvoj společného vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu prostřednictvím projektů, které podporují předškolní vzdělávání romských dětí, zvyšují jejich účast v předškolním vzdělávání i připravenost na úspěšné zahájení školní docházky, podporují spolupráci rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání a další. Výzva směřovala na podporu takových aktivit, do kterých se mohou zapojit nejen romské děti, ale také děti, které sdílejí společný prostor, tak aby bylo možné rozvíjet interkulturní dialog a podpořit vzájemné porozumění v tomto procesu. Celková alokace Výzvy byla 12 875 000 Kč.

V neposlední řadě byly aktivity zacílené na podporu rané adaptace ve školním prostředí a úspěšného zahájení školní docházky v roce 2022 podporovány také v rámci Národního programu obnovy. V komponentě 3.2.2. Podpora škol reaguje MŠMT na významné rozdíly v kvalitě škol, jak regionální, tak i rozdíly v jednotlivých obcích (zohlednění existence segregovaných škol s výrazným až dominantním zastoupením žáků z řad Romů). K finanční a metodické podpoře pro období 2022-2025 bude vybráno minimálně 400 nejvíce znevýhodněných škol. Jedná se kvalitativně nový mechanismus podpory škol s výrazným potenciálem systémového uplatnění. V první vlně bylo v roce 2022 vybráno 262 základních škol dle souboru kritérií, které zahrnovaly vyšší podíl romských žáků ve školách, kritérium předčasných odchodů ze škol, vykázaný počet žáků se sociálním znevýhodněním, ad.). Vybrané školy, které mohly čerpat podporu od 1. 9. 2022, jsou především v regionech s vysokým zastoupením romských žáků (Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj). Komplexní pojetí zahrnuje kromě finanční a metodické podpory školám (personální zabezpečení podpůrných pozic, vzdělávání pedagogů, spolupráce se subjekty sociálních

služeb, cílená podpora účasti žáků z národnostních menšin na vzdělávacích, zážitkových či volnočasových aktivitách, podpora adekvátní nutriční, podpora sociální koheze a otevřeného bezpečného klimatu škol, podpora rané adaptace, podpora zapojení rodin do vzdělávání a další) také metodickou podporu zřizovatelů v otázce desegregace, spolupráci s poradenským systémem a návaznými sociálními službami pro rodiny. Na tento program jsou alokovány 2 miliardy Kč a je realizován ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem. Jedním z cílů projektu je rovněž navržení modelu systémového financování potřeb škol s vyšším zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním (často se jedná také o romské žáky).

Z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), jsou aktuálně pro oblast mateřských škol vypsány dvě výzvy na zajištění dostatečných kapacit v mateřských školách pro umístění dětí do tří let a starších. MŠMT je součástí meziresortní pracovní skupiny MPSV. k předškolní péči, která se zabývá přípravou návrhu na další směřování v oblasti služeb a péče o děti, a to v souladu s tzv. Barcelonskými cíli v prvním čtvrtletí roku 2023. Cílem by měla být realizace systémového řešení institucionálního zabezpečení včasné péče o děti do tří let za účelem přijetí adekvátních opatření, která by vedla k narovnání, zpřehlednění, a především zefektivnění systému výchovy a péče o děti ve věku 0 až do 6 let. V rámci plnění cílů opatření č. 1 implementační karty předškolního vzdělání Strategie 2030+ byla prohloubena spolupráce s neziskovým sektorem vedoucí k podpoře zákonných zástupců přihlašovat své děti do mateřské školy. Formou letáků vydaných MŠMT s informacemi o zápisu do MŠ mohou terénní pracovníci neziskového sektoru předat informace ohledně přípravy a průběhu zápisu do MŠ. Ředitelům MŠ v Ústeckém a Karlovarském kraji a školských odborů v rámci ORP byla zaslána nabídka využívat personální pozice ze šablon OP JAK na pozici školního asistenta, která může být nápomocna ředitelům MŠ při komunikaci se zákonnými zástupci, při zápisech do MŠ nebo při práci s rodinami dětí ohrožených školním neúspěchem.

V rámci OP VVV byly v projektech výzev zaměřených na Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL II a SVL II aktivně vyhledávány a oslovovány rodiny dětí, které se předškolního vzdělávání ještě neúčastní, dále byla organizována neformální předškolní centra pro děti jako příprava na vstup do běžné MŠ a byly pořádány vzdělávací akce pro rodiče těchto dětí. Dále byly v projektech výzvy Šablony III OP VVV podporovány aktivity se zaměřením na spolupráci s rodiči.

V rámci OP JAK byla v květnu 2022 vyhlášena první relevantní výzva - Šablony pro MŠ a ZŠ I, ve které je jednou z podporovaných aktivit odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání s rodiči i veřejností.

Ve druhé polovině roku 2022 započala příprava dalších výzev OP JAK zaměřených na akční plánování v území, kde je uvedené téma rovněž možno podpořit. Tyto výzvy budou vyhlášeny v roce 2023.

e) průběžně spolupracovat s vedoucím Úřadu vlády ČR při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a jejich prostřednictvím pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřených výkonem agendy integrace romské menšiny ve správním obvodu

Nerelevantní – nepřišel požadavek ani z Úřadu vlády ČR, ani od koordinátorů.

MŠMT pravidelně informuje krajské koordinátory o vyhlášení dotačních výzev a nabízí členství v hodnotící komisi k v rámci dotačního programu Podpora integrace romské menšiny.

f) průběžně podporovat a rozvíjet další formy alternativních způsobů náhradní výchovy tak, aby děti vyrůstaly v přirozeném rodinném prostředí a podporovat užší spolupráci

pracovníků ústavní péče s rodinou a orgány sociálně-právní ochrany dětí při jejich návratu do původních rodin

MŠMT každoročně ve spolupráci s kraji a obcemi podporuje vznik preventivních zařízení (středisek výchovné péče) tak, aby péče byla dostupná v rámci celé ČR a tím docházelo efektivnímu zachytu a poskytnutí včasné intervence před umístěním dítěte do zařízení. Prioritou preventivně výchovné péče v systému péče o ohrožené děti je podpora a zpřístupnění preventivně výchovné péče širšímu a většímu počtu potřebným skupinám. MŠMT má připravenou koncepci náhradní výchovné péče, jejímiž hlavními prioritami je: 1. prevence umístění dětí do ústavní výchovy, 2. minimalizace doby strávené dítětem v ústavní výchově, 3. zvýšení kvality péče o děti v podobě nových přístupů a strategií práce s dětmi s poruchami chování a jejíž hlavní prioritou je ve spolupráci se všemi zainteresovanými resorty a dalšími subjekty mít vytvořen do roku 2030 systém, který bude postaven na profesionalizaci osob, které se na péči o děti v raném věku podílejí – pediatři, lékaři, pedagogové, sociální pracovníci apod., tak, aby docházelo k včasnému zachytu varovných signálů o možném ohrožení dítěte a kvalitní péči; zabezpečí včasnou, adekvátní a dostupnou preventivní péči dítěti i rodině; v případě, kdy to bude nezbytné, zabezpečí dítěti rezidenční péči na nezbytně nutnou a jasně stanovenou dobu, v rámci které bude docházet k cílené intervenci směrem k dítěti, ale současně i jeho rodině a škole tak, aby byly vytvořeny nezbytné podmínky pro včasný návrat dítěte do jeho přirozeného prostředí.

g) každoročně rozvíjet a finančně podporovat realizaci dotačního programu pro nestátní neziskové organizace k podpoře školního stravování žáků základních škol,

Dotační výzva k podpoře školního stravování žáků základních škol je vyhlašována každoročně již od roku 2016 a byla vyhlášena rovněž roce 2022, a to s celkovou alokací 60 000 000 Kč. Cílem výzvy je podpora školního stravování žáků a žákyň základních škol, jejichž rodina se ocitla v nepříznivé finanční situaci, a žáků přicházejících do České republiky z důvodu konfliktu na Ukrajině, kteří obdrželi vízum za účelem strpění, a umožnit tak zlepšení podmínek pro řádný průběh povinné školní docházky těchto žáků. Prostředkem k dosažení cíle je podpora spolupráce ministerstva, právnických osob vykonávajících činnost základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, právnických osob vykonávajících činnost zařízení školního stravování zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení a nestátních neziskových organizací, které se ve své hlavní činnosti zaměřují na aktivity zaměřené na sociální pomoc rodinám v nepříznivé finanční situaci.

Výzva již byla vyhlášena také pro rok 2023, a to s celkovou alokací navýšenou na 100 000 000 Kč.

h) průběžně intenzivně monitorovat, prostřednictvím České školní inspekce, situaci romských dětí, žáků a studentů na všech úrovních vzdělávací soustavy, a identifikovat pochybení škol a školských poradenských zařízení ve vztahu k této cílové skupině. Prostřednictvím nápravných opatření zajistit ochranu práva na vzdělávání bez diskriminace a za účelem odstranění těchto pochybení zajišťovat antidiskriminační školení a metodickou podporu pracovníků škol a školských poradenských zařízení,

ČŠI monitoruje: V oblasti porušení právních předpisů v oblasti rovného přístupu (§ 2 odst. 1 písm. a) nebo b) školského zákona) bylo od 1. 9. 2018 dosud v základních školách zjištěno 9 porušení, ve středních školách 4 porušení a v mateřských školách 8 porušení. Žádné z těchto porušení se výslovně netýká diskriminace romského etnika. Ani z přehledu stížností neplyne jednoznačný doklad diskriminace.

i) průběžně zavádět mechanismy pro přístup romských dětí k předškolnímu vzdělávání

MŠMT k podpoře přístupu romských dětí k předškolnímu vzdělávání využívá především mechanismy dotačních programů a sekundárně také podpory v rámci Národního programu obnovy. Zvláštní zřetel je kladen na podporu přístupu k předškolnímu vzdělávání v regionech Ústeckého a Karlovarského kraje, kde je dlouhodobě zaznamenáván nejnižší podíl účasti romských dětí na předškolním vzdělávání.

V průběhu května 2022 byla vyhlášena dotační výzva na podporu zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání v Karlovarském a Ústeckém kraji na rok 2022 (tedy v regionech s nejnižším podílem dětí participujících na předškolním vzdělávání), a to s celkovou alokací ve výši 20 000 000 Kč. Dotaci bylo možné žádat na zajištění školního stravování dětí se sociálním znevýhodněním a dětí, jejichž rodina se nachází v dlouhodobé nepříznivé finanční situaci nebo se dočasně ocitla v nepříznivé finanční situaci v Karlovarském a Ústeckém kraji, ale také na aktivity směřující ke zvyšování účasti dětí z této cílové skupiny na předškolním vzdělávání (odstranění dalších finančních bariér, spolupráce s rodinou, realizace volnočasových aktivit).

Podpora aktivit v oblasti zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání byla poskytována rovněž v rámci dotačního programu Podpora integrace romské menšiny v roce 2022. Mezi deklarované cíle vyhlášené výzvy patřila podpora vzdělávání romských dětí a žáků, kteří přicházejí z nerovného prostředí, ve kterém jim hrozí nejen sociální vyloučení, ale také nerovné šance pro získání kvalitního vzdělání. Podporovány byly mimo jiné aktivity zacílené na zajištění základních podmínek pro rozvoj společného vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu prostřednictvím projektů, které podporují předškolní vzdělávání romských dětí, zvyšují jejich účast v předškolním vzdělávání i připravenost na úspěšné zahájení školní docházky, podporují spolupráci rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání a další. Výzva směřovala na podporu takových aktivit, do kterých se mohou zapojit nejen romské děti, ale také děti, které sdílejí společný prostor, tak aby bylo možné rozvíjet interkulturní dialog a podpořit vzájemné porozumění v tomto procesu. Celková alokace Výzvy byla 12 875 000 Kč.

V neposlední řadě byly aktivity zacílené na podporu rané adaptace ve školním prostředí a úspěšného zahájení školní docházky v roce 2022 podporovány také v rámci Národního programu obnovy. V komponentě 3.2.2. Podpora škol reaguje MŠMT na významné rozdíly v kvalitě škol, jak regionální, tak i rozdíly v jednotlivých obcích (zohlednění existence segregovaných škol s výrazným až dominantním zastoupením žáků z řad Romů). K finanční a metodické podpoře pro období 2022-2025 bude vybráno minimálně 400 nejvíce znevýhodněných škol. Jedná se kvalitativně nový mechanismus podpory škol s výrazným potenciálem systémového uplatnění. V první vlně bylo v roce 2022 vybráno 262 základních škol dle souboru kritérií, které zahrnovaly vyšší podíl romských žáků ve školách, kritérium předčasných odchodů ze škol, vykázaný počet žáků se sociálním znevýhodněním, ad.). Vybrané školy, které mohly čerpat podporu od 1. 9. 2022, jsou především v regionech s vysokým zastoupením romských žáků (Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj). Komplexní pojetí zahrnuje kromě finanční a metodické podpory školám (personální zabezpečení podpůrných pozic, vzdělávání pedagogů, spolupráce se subjekty sociálních služeb, cílená podpora účasti žáků z národnostních menšin na vzdělávacích, zážitkových či volnočasových aktivitách, podpora adekvátní nutriční, podpora sociální koheze a otevřeného a bezpečného klimatu škol, podpora rané adaptace, podpora zapojení rodin do vzdělávání a další) také metodickou podporu zřizovatelů v otázce desegregace, spolupráci s poradenským

systémem a návaznými sociálními službami pro rodiny. Na tento program jsou alokovány 2 miliardy Kč a je realizován ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem.

j) průběžně projednávat s reprezentací vysokých škol možnosti uzpůsobení vzdělávacích programů fakult vzdělávajících učitele s jasným zřetelem na průřezové téma inkuzivního vzdělávání a multikulturality s ohledem na další vzdělávání vysokoškolských pedagogů fakult vzdělávajících učitele.

Téma je zařazeno do oblastí vzdělávání studentů učitelství a jejich vzdělatelů na fakultách připravujících učitele, které lze podpořit v rámci připravované výzvy Podpora budoucích učitelů a učitelek OP JAK, která je plánována k vyhlášení v roce 2023. Bude záležet na jednotlivých fakultách připravujících učitele, zda si toto téma zvolí pro své projekty financované z této výzvy a zda jej budou realizovat.

Téma dále bude zařazeno do vznikajícího Kompetenčního rámce absolventa učitelství, který stanovuje společnou vizi kvality přípravy učitelů v ČR pro všechny fakulty připravující učitele a ve spolupráci s nimi. Tento Rámec představuje dosud chybějící dokument, který popisuje očekávané kompetence absolventa učitelství na celorepublikové úrovni. Je tedy novým a teprve participativním způsobem vznikajícím nástrojem. Skrze něj může MŠMT jako regulátor více napřímo ovlivňovat cíle přípravy pregraduální přípravy. Dokument má ovšem odrážet konsensus široké odborné veřejnosti a nejedná se o jednostranný normativní dokument vydávaný jen ze strany MŠMT.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

Útvary:

- Oddělení rovného přístupu ke vzdělávání (203) - *agenda podpory integrace romské menšiny a sociálních nerovností v regionálním školství.*
- Oddělení metodického řízení a podpory PŘO (223) - *agenda ústavní péče a preventivně výchovné péče.*

Pracovní skupiny MŠMT:

- Pracovní skupina k Implementační karta Zvýšení kvality vzdělávání ve strukturálně postižených krajích v rámci implementace Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ – *segregace v základním školství, podpora účasti na předškolním vzdělávání.*
- Meziřesortní pracovní skupina MŠMT + MPSV k Předčasným odchodům ze vzdělávání – *vyjednávání společného postupu ve všech stupních vzdělávání vč. předškolní péče, koordinace výzev a podpor.*

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

MŠMT přistupuje k problematice vzdělávání romských dětí, žáků a studentů komplexně. Přípravované a realizované aktivity jsou založeny na podpoře inkluzivního přístupu a na vyrovnávání nerovností ve vzdělávání. Význam uvedené agendy byl podpořen také organizační změnou ve struktuře ministerstva, které od 1.1. 2022 zřídilo v rámci odboru řízení regionálního školství nové oddělení rovného přístupu ke vzdělávání, jehož agendami jsou právě oblasti podpory romské integrace, desegregace, podpory žáků se sociálním znevýhodněním nebo program na komplexní podporu škol s vyšším zastoupením žáků z rodin s nízkým socioekonomickým statusem. MŠMT rovněž navázalo užší a funkční spolupráci se zástupci MPSV v rámci pracovní skupiny věnující se řešení předčasných odchodů ze vzdělávání. Dále spolupracuje na provázání podpor v rámci programů OPZ+, OP JAK a NPO, aby byl vytvořen synergický efekt a účinná podpora rovného přístupu ke vzdělávání.

Problematika desegregace a podpory romských žáků je také silně akcentována v dostupných programech a opatřeních tematicky zaměřených na problematiku snižování nerovností ve vzdělávání a podpory zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání. Zcela zásadními jsou v této otázce Operační program Jan Amos Komenský (2021-2027) a Národní plán obnovy (2022-2025). Jedná se o programy, které umožňují masivní finanční podporu cíleným intervencím a podporují v rámci svých cílů zlepšení podmínek ke vzdělávání u žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí. Romští žáci pak jsou jednou z cílových skupin plánovaných intervencí.

Operační program Jan Amos Komenský (OP JAK)

OP JAK podporuje intervence cílené na snižování nerovností ve vzdělávání a rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů včetně těch z marginalizovaných skupin, jako jsou například Romové, nebo děti, žáci a studenti ze sociálně znevýhodněného prostředí, či ohrožení školním neúspěchem. Podporované aktivity povedou k odstraňování překážek v přístupu ke vzdělávání a zaměří se na zajištění podmínek pro kvalitní inkluzivní vzdělávání dětí, žáků a studentů ve všech typech škol a na všech stupních školské vzdělávací soustavy. Intenzivnější podpora bude věnována územím se sociálně vyloučenými lokalitami. Intervence OP JAK budou vhodně doplňovat prostředky státního rozpočtu a Národního plánu obnovy zaměřující se na podporu marginalizovaných skupin, jako jsou například Romové, nebo děti, žáci a studenti ze sociálně znevýhodněného prostředí, či ohrožení školním neúspěchem, čímž bude zajištěna podpora na všech úrovních vzdělávání.

Národní plán obnovy (NPO)

V rámci Národního plánu obnovy v průběhu roku 2022 MŠMT reagovalo na dopad pandemie Covid-19 na vzdělávání, a to zejména ve vztahu k cílové skupině žáků se sociálním znevýhodněním, do níž významně spadají rovněž romští žáci.

V komponentě 3.2.2. Podpora škol reaguje MŠMT na významné rozdíly v kvalitě škol, jak regionální, tak i rozdíly v jednotlivých obcích (zohlednění existence segregovaných škol s výrazným až dominantním zastoupením žáků z řad Romů). K finanční a metodické podpoře pro období 2022-2025 bude vybráno minimálně 400 nejvíce znevýhodněných škol. Jedná se kvalitativně nový mechanismus podpory škol s výrazným potenciálem systémového uplatnění. V první vlně bylo v roce 2022 vybráno 262 základních škol dle souboru kritérií, které zahrnovaly vyšší podíl romských žáků ve školách, kritérium předčasných odchodů ze škol, vykázaný počet žáků se sociálním znevýhodněním, ad.). Vybrané školy, které mohou čerpat podporu již od 1. 9. 2022, jsou především v regionech s vysokým zastoupením romských žáků (Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj). Komplexní pojetí zahrnuje kromě finanční a metodické podpory školám (personální zabezpečení podpůrných pozic, vzdělávání pedagogů, spolupráce se subjekty sociálních služeb, cílená podpora účasti žáků z národnostních menšin na vzdělávacích, zážitkových či volnočasových aktivitách, podpora adekvátní výživy, podpora sociální koheze a otevřeného a bezpečného klimatu škol, podpora rané adaptace, podpora zapojení rodin do vzdělávání a další) také metodickou podporu zřizovatelů v otázce desegregace, spolupráci s poradenským systémem a návaznými sociálními službami pro rodiny. Na tento program jsou alokovány 2 miliardy Kč a je realizován ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem.

V případě uvedeného programu se nadto jedná o zcela nově koncipovaný model cílené podpory škol s vyšším zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním, který má také výrazný potenciál stát se systémovým nástrojem dlouhodobé podpory tohoto segmentu škol. Na základě evaluace výsledků a dopadu této podpory bude v roce 2026 navržen systém indexového financování škol vzdělávajících žáky se sociálním znevýhodněním. Právě uplatnění tohoto principu považuje MŠMT za patrně nejvýznamnější nový trend v oblasti přístupu k problematice romské integrace.

V komponentě 3.2.3 Doučování je alokována 1 miliarda Kč na období 2022-2023 pro doučování žáků, kteří jsou v důsledku dopadů pandemické situace a ztížených podmínek v průběhu realizace distanční výuky ohroženi školním neúspěchem. Pro výpočet finanční alokace jednotlivým školám byl vytvořen matematický model (ve spolupráci se společností PAQ Research), který zohledňoval kritérium indexu sociálního vyloučení a vykázaných počtů žáků se sociálním znevýhodněním. Uvedená podpora je výrazně využívána také pro romské žáky.

7. Ministerstvo vnitra

a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru vnitra průběžně:

a) zařazovat témata integrace romské menšiny mezi významné výzkumy resortu,

V roce 2022 nebyl realizován žádný výzkum na téma integrace romské menšiny

b) působit, na základě poznatků z výkonu dozoru nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek územních samosprávných celků, usnesení, rozhodnutí a jiných opatření jejich orgánů, preventivně formou doporučení pro obce a kraje s cílem předcházet diskriminačním praktikám, například v oblasti přístupu k obecnímu bytovému fondu nebo v oblasti veřejného pořádku,

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly (ODK) v roce 2022 posuzoval zákonnost 12.201 obecně závazných vyhlášek a 2.520 jejich návrhů. Při jejich posouzení v rámci abstraktní kontroly zákonnosti nezjistil, že by obce přímo diskriminovaly některou skupinu občanů z důvodu rasy, národnosti či etnika.

V rámci plnění úkolů stanovených Strategii sociálního začleňování 2021–2030 provádí ODK posuzování zákonnosti pravidel (zásad) pro přidělování obecních bytů. Pravidla pro přidělování obecních bytů, zjištěná v rámci kontrolní činnosti Ministerstva vnitra nebo na základě podnětu, jsou posuzována po obsahové stránce z pohledu případné diskriminace a možnosti omezení přístupu k bytům. Důležitým aspektem celé problematiky je skutečnost, že obce nemají povinnost vydat pravidla pro přidělování obecních bytů.

V roce 2022 bylo Ministerstvem vnitra provedeno 85 kontrol samostatné působnosti obcí, při kterých byla u kontrolovaných obcí zjišťována existence pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce. V rámci provedených kontrol a další dozorové a metodické činnosti ministerstva bylo Ministerstvem vnitra zjištěno 51 pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce.

Při posouzení výše uvedených pravidel pro přidělování bytů ve vlastnictví obce dospělo Ministerstvo vnitra k těmto závěrům:

- v 9 případech nebyl shledán rozpor se zákonem,
- v 1 případě se nejednalo o pravidla o přidělování bytů ve vlastnictví obce, ale pouze o neschválený návrh (neposuzováno),
- ve 41 případech byl shledán rozpor pravidel či jejich návrhů se zákonem, z toho:
 - ve 33 případech byla na základě doporučení Ministerstva vnitra obcemi zjednána dobrovolná náprava (9x zrušením bez náhrady, 24x nahrazením novými); z těchto 33 případů bylo nutné u 8 zaslat výzvu ke zjednání nápravy podle § 124 zákona o obcích a u 2 pravidel bylo zahájeno správní řízení o pozastavení výkonu části usnesení rady města;
 - v 1 případě, kdy se jednalo o doposud neschválený návrh pravidel, bylo obci doporučeno pravidla upravit;
 - v 7 případech Ministerstvo vnitra upozornilo obce na zjištěné nedostatky a příp. jim poskytlo metodickou pomoc. V těchto případech se čeká na dobrovolnou nápravu pravidel;
- ve 4 případech byla obci zaslána výzva ke zjednání nápravy podle § 124 zákona o obcích. Opatření bylo za MV plněno.

c) zařazovat do vybraných vzdělávacích programů pro úředníky územních samosprávných celků téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy do praxe a multikulturní výchovy,

Ministerstvo vnitra mělo v roce 2022 akreditovány tyto vzdělávací programy pro úředníky územních samosprávných celků v oblasti multikulturní komunikace, sociální integrace a antidiskriminačním přístupům k občanům:

bfz o.p.s.	Specifika práce s romskou rodinou
------------	-----------------------------------

Opatření bylo za MV plněno.

d) začleňovat poznatky a praktické zkušenosti koordinátorů pro záležitosti romské menšiny a romských poradců a poskytovatelů sociálních služeb příslušníkům romské menšiny do celoživotního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky.

Policie ČR má upravenou formu práce s menšinami pokynem policejního prezidenta č. 258 ze dne 20. prosince 2013 o činnosti na úseku menšin. Na základě tohoto pokynu jsou mimo jiné v jednotlivých krajích zřizovány pozice styčného důstojníka a pracovní skupiny pro práci s menšinami. Stejně jako v minulých letech tedy Policie ČR disponuje 14 styčnými důstojníky (dále jen „SD“) při všech krajských ředitelstvích policie (dále jen „KŘP“), které metodicky vede a koordinuje SD ŘSPP. U každého KŘP jsou zřízeny pracovní skupiny, ve kterých v roce 2022 pracovalo celkem 290 členů. V souladu s plněním úkolů vyplývajících ze „Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027“ a „Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů na léta 2021 – 2030“ (dále jen „Strategie romské integrace“), dochází na úseku policejní práce s menšinami k cílevědomému posilování metodického, personálního a organizačního zázemí Policie ČR a posilování důvěry mezi příslušníky menšinových skupin a Policií ČR. Hlavním principem policejní práce na úseku menšin je otevřená komunikace s menšinovými skupinami, založená na vzájemné důvěře a respektu. Policie ČR dále usiluje o prohloubení vazeb s dalšími zainteresovanými státními i neziskovými subjekty, se kterými spolupracuje při řešení kritických situací minoritních skupin a osob ohrožených sociálním vyloučením.

V **oblasti terciárního vzdělávání policistů** se problematika romské integrace promítá do modulů zaměřených na právní disciplíny. Nejvýrazněji se však odráží v modulu Multikulturní společnost. V rámci komunikace v multikulturním prostředí jsou zmiňovány dvě základní, nejvíce zastoupené komunity v ČR – romská a vietnamská – v tématu: Rasismus a práce policistů ČR s menšinami se zaměřením na vietnamskou a romskou komunitu. Cílem je výchova policistů k respektu a toleranci s důrazem na hodnotu lidství. Důraz je kladen na komunikaci a jednání bez rasových a xenofobních prvků. Opatření bylo za MV/PČR plněno.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva vnitra (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

- Republikový výbor pro prevence kriminality
- Komise Republikového výboru pro prevenci kriminality pro výběr projektů Programu prevence kriminality na místní úrovni k poskytování dotací ze státního rozpočtu
- Pravidelná pracovní setkání 2 x ročně Odboru prevence kriminality, styčných důstojníků pro menšiny Policie ČR, členů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a krajských romských koordinátorů v rámci gesce Práce policie ČR na úseku menšin

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Ministerstvo vnitra dlouhodobě a systémově podporuje **specifické projekty zvyšující bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách**, a to jak finanční podporou, tak vydáváním metodik, pořádáním seminářů a konferencí.

Ministerstvo vnitra pokračovalo v podpoře preventivních aktivit v rámci **Programu prevence kriminality na místní úrovni 2022** (dále jen „Program PK“) v souladu s vládou schválenou „Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020“ (dále jen „Strategie“), prodloužené usnesením vlády č. 652 ze dne 15. června 2020.

Hlavními cíli Programu PK bylo **posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit** před kriminalitou.

Nejdůležitější podmínky byly zachovány z předchozích let (soulad se Strategií, pracovní skupina prevence kriminality, manažer prevence kriminality, víceletá strategie PK na místní úrovni, bezpečnostní analýza ad.).

Vyhlášení Programu PK bylo oproti předchozím letům posunuto z důvodu rozpočtového provizoria a plošnému pozastavení vyhlásování nových dotačních výzev.

Žadatelem o dotaci z Programu PK mohly být standardně kraj, obec (nebo několik obcí či krajů, v případě že žádost podá jeden/a z nich) a též dobrovolný svazek obcí (DSO). Faktickým **realizátorem** dílčího preventivního projektu však může být kromě samosprávy také Policie ČR, nestátní nezisková organizace, příspěvková organizace a další osoby, se kterými příjemce dotace uzavře smlouvu.

MV posuzovalo 181 žádostí 103 žadatelů (obcí, měst, krajů), **z toho 12 žádostí ze 7 krajů.**

Celkové požadavky na dotaci jsou ve výši 70.073.123 Kč, z toho 19.841.572 Kč na investice a 50.231.551 Kč na neinvestiční projekty.

MV disponovalo částkou 54.716.972,28 Kč, ve skladbě 19.754.581,85 Kč investičních prostředků a 34.962.390,43 Kč neinvestičních prostředků. Celkově tak požadavky na dotace vysoce převyšovaly prostředky, které byly k dispozici (jen požadavky na APK přesahovaly částku 42 mil. Kč).

V případě Asistentů prevence kriminality (APK) bylo nutné z nedostatku finančních prostředků přistoupit k **posouzení žádostí podle pomocných kritérií** (indexu kriminality pro danou obec, indexu sociálního vyloučení pro danou obec (dle metodiky MMR - ASZ) a k velikosti, resp. počtu obyvatel, obce (zvýhodněny budou menší obce), v souladu s čl. 11, odst. 4 Zásad.

Max. počet 4 APK byl k podpoře u žadatelů, jejichž bodové hodnocení v rámci pomocných kritérií dosáhlo součtu 8-10 bodů. Hranici 7 bodů pak dosáhlo celkem 7 žadatelů, podpora 4 APK byla možná pouze u dvou, kde rozhodl vyšší index kriminality.

V případě investičních projektů bylo, vzhledem k nedostatku finančních prostředků, nutné přistoupit k **nepodpoře projektů** u obcí s nejnižší kriminalitou dle indexu kriminality obce, a to těch s **hodnotou indexu kriminality nižší než 80**.

Celkově byly rozděleny dotace v součtu: 54.526.571 Kč, z toho 17.142.572 Kč na investiční projekty a 37.383.999 Kč na neinvestiční projekty.

Nejvyšší dotace navrhla Komise přidělit v rámci Ústeckého, Olomouckého a Moravskoslezského kraje, z toho Ústecký kraj celkem 11.282.159 Kč, Liberecký kraj celkem 7.811.910 Kč a Moravskoslezský kraj celkem 7.458.050 Kč.

Dotace jsou určeny na projekty prevence kriminality neinvestičního i investičního charakteru. **Investiční projekty** jsou obdobně jako v předchozích letech zaměřeny zejména na modernizaci kamerových systémů (MKDS) včetně inteligentních analytických SW a osvětlení rizikových míst, a to dohromady ve výši 17.142 575 Kč poskytnuté podpory. **Neinvestiční projekty** směřují nejvíce na financování projektu Asistent prevence kriminality a Domovník – preventista, kdy na **62 projektů APK** bylo poskytnuto celkem 31.668.520 Kč na celkem **152 APK** a na **10 projektů D-P** 1.464.000 Kč. Další podpořené projekty jsou zaměřeny zejména na forenzní značení jízdních kol, kompenzačních pomůcek či městského mobiliáře a na prevenci kyberkriminality. Po zrušení proticovidových opatření bylo možné v letošním roce opět podporovat pobytové akce pro problémové a rizikové děti a mládež.

Blíže informace jsou k dispozici v Zápise a Protokole o hlasování Komise, viz <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-schvaleni-projektu-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2022.aspx>

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách je již několik let projekt **APK**, který od roku 2009 úspěšně realizuje MV v celé ČR především v rámci Programu PK. APK je nejúspěšnějším a nejžádanějším projektem prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách a na zaměstnanost dlouhodobě a obtížně zaměstnatelných osob včetně Romů. Projekt APK lze navíc vyhodnotit jako nejúspěšnější od roku 1996, tedy od počátku dotačního titulu na Program PK.

Další APK pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované MV – např. z podpory úřadů práce (na základě dohody mezi MV a GŘ Úřadu práce ČR), z vlastních rozpočtů obcí či z evropských projektů v rámci Operačního programu zaměstnanost, ITI, MAS apod. Odhadem tak působilo v celé ČR **na konci roku 2022 cca 500-600 APK**.

Tabulka počtu podpořených dílčích projektů APK v letech 2010–2022 a celková výše přiznaných finančních dotací z Programu PK

Rok	Počet podpořených obcí	Počet APK	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3 876 000 Kč
2011	16	104	3 423 000 Kč
2012	21	37	5 328 000 Kč
2013	38	90	13 360 000 Kč
2014	64	127	17 644 000 Kč
2015	58	175	22 656 000 Kč
2016	47	121	25 529 000 Kč
2017	37	92	20 928 000 Kč
2018	33	86	18 923 590 Kč
2019	45	129	25 389 508,44 Kč
2020	51	109	29 912 662 Kč

2021	58	139	33 695 840 Kč
2022	62	152	31.668.520 Kč

Dalším projektem, který reaguje na konkrétní potřeby obcí s cílem zvýšit bezpečí v bytových domech v SVL a jejich bezprostředním okolí, je preventivní projekt „**Domovník – preventista**“ (dále jen „Domovník“), jehož pilotní zavádění začalo již v roce 2013. Dílčími cíli projektu je snížit stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu; vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání; posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku; umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných. V roce 2022 bylo z Programu PK **podpořeno 10 projektů Domovník – preventista v celkové výši podpory 1.464.000 Kč.**

Dne 6. 4. 2022 vláda ČR schválila svým usnesením č. 276 **novou Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027** (dále jen „Strategie“). Strategie byla zpracována z podkladů resortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality ve spolupráci se samosprávami. Strategie navazuje na poznatky plynoucí z hodnocení předchozí strategie, určuje priority a cíle v oblasti prevence kriminality a definuje systém prevence kriminality v ČR na úrovni státu i samospráv na další období. Pro plnění navržených priorit a cílů byl sestaven Implementační plán, který bude vyhodnocován a v případě potřeby aktualizován v 2letých cyklech. Strategie obsahuje mezi základními prioritami i Strategický cíl D, který zní: Česká republika uplatňuje komplexní a koordinovaný přístup k řešení kriminality v rizikových lokalitách založený na partnerské spolupráci odpovědných subjektů a zástupců/obyvatel lokalit, přičemž se zaměřuje nejen na projevy, ale i příčiny problémů. Zohledňuje přitom specifické potřeby a problémy menšinových skupin žijících v těchto lokalitách. V rámci tohoto strategického cíle jsou pak obsaženy následující specifické cíle:

Specifické cíle D

D.1 Naplňováním opatření ve Strategii rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030 snížit míru anticiganismu a podporovat rovnost, začleňování a participaci Romů

D.2 Podporovat specializaci v rámci Policie ČR ve vztahu k menšinám, rozvíjet kompetence příslušníků při práci ve vztahu k menšinám a posilovat vzájemnou spolupráci a participaci

D.3 Upevňovat pozice sociálního pracovníka a sociálního kurátora při prevenci kriminality v rizikových oblastech a sociálně vyloučených lokalitách

D.4 Pokračovat v podpoře osvědčených projektů Asistent prevence kriminality (APK) a Domovník-preventista (D-P) v sociálně vyloučených lokalitách a dle možností tuto podporu posilovat

D.5 Podporovat realizaci projektů prevence kriminality zaměřených na kriminalitu a kriminálně rizikové jevy v sociálně vyloučených lokalitách

D.6 Předcházet nárůstu kriminality a zhoršování bezpečnostní situace v obcích v okolí průmyslových zón

Konkrétní opatření k naplňování těchto specifických cílů jsou uvedeny ve Východiscích pro tvorbu cílů a opatření Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027 a podrobně pak zejména v Implementačním plánu, které tvoří přílohu této Strategie.

V souladu se Strategii a na základě usnesení vlády č. 285/2022 ve spojení s usneseními vlády č. 560/2022 a č. 309/2022 ke stanovení strategických priorit vlády ČR ke zvládnutí dopadů uprchlické vlny souvisejících s invazí Ruské federace na Ukrajinu byla vyhlášena **mimořádná výzva Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2022 – 2. kolo**. Výzva je

koncipována jako víceletá (na roky 2022–2023) a průběžná (žádosti lze předkládat do vyčerpání finančních prostředků, nejpozději do 30. 6. 2023).

Finanční prostředky jsou účelově určeny na výdaje spojené s realizací preventivních projektů k řešení dopadů bezpečnostní situace na místní úrovni spojených s uprchlickou krizí na Ukrajině, a to prioritně projektů:

- Asistent prevence kriminality
- Domovník-preventista
- Podpora prevence kriminality na kraji

V první vlně posuzování, která byla ve Výzvě ohraničena datem podání žádostí nejpozději do 31. 10. 2022, MV obdrželo celkem 3 žádosti (všechny na projekt Asistent prevence kriminality) s celkovými požadavky na dotaci ve výši 4.442.403 Kč.

V rámci formálního posuzování splnily všechny formální požadavky 2 žádosti a byly předloženy ke schválení Hodnoticí komisi. U jedné žádosti byl předkladatel vyzván k doplnění chybějících dokumentů.

Hodnoticí komise tak měla k posouzení žádosti měst Bílina a Rotava s požadavkem **v souhrnné výši 2.522.400 Kč**. Ministr vnitra návrh schválil dne 29. listopadu 2022.

Bližší informace jsou k dispozici v Zápise a Protokole o hlasování Komise, viz <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-schvaleni-projektu-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2022-2-kolo.aspx>.

Další vlna posuzování proběhla v průběhu ledna 2023 k žádostem doručeným do 31. 12. 2022. MV obdrželo celkem 7 žádostí, jedna žádost k posuzování byla z 1. vlny (žadatel byl v první vlně vyzván k doplnění podkladů). Celkem tak bylo posuzováno 8 žádostí se souhrnným požadavkem na dotaci ve výši 7.522.800 Kč.

V rámci formálního posuzování 2 žádosti (obě z města Ostrov) nespĺnily všechny formální požadavky a předkladatel byl vyzván k doplnění chybějících dokumentů.

Komise tak navrhla podpořit celkem **6 žádostí v souhrnné výši 6.682.200 Kč**. **Bližší informace jsou k dispozici v Zápise a Protokole o hlasování Komise, viz <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-schvaleni-projektu-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2022-2-kolo.aspx>. Ministr vnitra návrh schválil dne 2. února 2023.**

Převážná část projektů v této výzvě je směřována na podporu činnosti APK, kterým se rozšířila cílová skupina v sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených lokalitách o ukrajinské uprchlíky.

Další žádosti v rámci této výzvy budou posuzovány v průběhu roku 2023.

8. Ministerstvo zdravotnictví

- a) **Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022**

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru zdravotnictví průběžně:

a) hledat ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí systémové řešení k zakotvení a rozšíření působnosti zdravotně sociálních pomocníků, a to zejména v sociálně vyloučených lokalitách,

Projekt Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením s reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439 byl realizován Státním zdravotním ústavem ve 14 krajích České republiky v letech 2018 – 2022.

Státní zdravotní ústav (SZÚ) je přímo řízenou organizací MZ. Na podporu zdraví romské menšiny byl realizován projekt Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (projekt skončil k 31. 12. 2022).

Projekt vychází z identifikované potřeby intervence do podpory zdraví a prevence nemocí, v nichž ČR obecně vykazuje z hlediska dlouhodobých statistik a trendů v oblasti zdraví trvale nepříznivý stav. Podstatně horší je situace u osob sociálně vyloučených nebo u osob sociálním vyloučením ohrožených. Přestože se nelze opřít o údaje z pravidelných statistik nemocnosti a úmrtnosti, které nezohledňují sociální determinanty jako je příjem, etnicita, vzdělání nebo zaměstnání, lze zdravotní stav obyvatel ve vyloučených lokalitách a populačních skupin ohrožených chudobou popsat pomocí výsledků studií prováděných u nás, ale i jinde v Evropě. Tyto výsledky prokazují, že zdravotní stav významně závisí na sociálních a ekonomických determinantách zdraví: chudí mají kratší střední délku života, horší subjektivní zdraví, více úrazů a horší životní styl ve všech jeho hlavních složkách, které se zdravím souvisejí: výživa, pohybová aktivita a kuřáctví.

Z konkrétních nemocí, které jsou přímým důsledkem rizik v životním stylu lze uvést, že chudí a nevzdělaní lidé umírají častěji na kardiovaskulární onemocnění, trpí častěji nemocemi trávicího a dýchacího traktu. V poslední době u nich stoupá, stejně jako ve většinové populaci výskyt diabetu 2. stupně a zároveň se zhoršují ukazatele, které jsou indikátory výše chronických neinfekčních onemocnění: vysoký krevní tlak, hodnoty cholesterolu v krvi, nadváha a obezita. Infekční onemocnění, např. hepatitida, průjmová onemocnění, onemocnění dýchacích cest se v nevyhovujících podmínkách bydlení ve vyloučených lokalitách, které neumožňuje dodržování nejen protiepidemických opatření, ale často ani pravidla základní hygieny.

Cíle projektu

- vybudování infrastruktury regionálních center podpory zdraví (RCPZ) pro dlouhodobé řešení snižování nerovností ve zdraví v ČR,
- vytvoření nových pracovních míst pro realizaci podpory zdraví u ohrožených skupin populace,
- vytvoření preventivních programů podpory zdraví k realizaci u cílové skupiny osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením s cílem zvyšování zdravotní gramotnosti,
- propojení klíčových partnerů pro řešení nerovností ve zdraví v regionu, usnadnění sociální začlenění a zlepšení způsobu života ohrožených skupin,

- realizace vzdělávacího kurzu pro novou pozici mediátorů podpory zdraví, jejichž úkolem je zprostředkovat zdravotní služby primární prevence osobám ohroženým chudobou a sociálním vyloučením,
- zahájení procesu snižování nerovností v přístupu ke zdraví a zdravotním službám a prodloužení života ve zdraví prostřednictvím akcí – kurzů zdravého životního stylu, dnů zdraví, kurzů pohybových aktivit, odborných přednášek a individuálních intervencí.

Projekt probíhal v období 2018 – 2022 a v rámci projektu Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením bylo vytvořeno a realizováno 79 interaktivních preventivních programů pro skupinové a individuální intervence (kurzy pohybové aktivity, kurzy zdravého životního stylu, dny zdraví). Konkrétně byl realizován 4 x 80 hodinový kurz mediátora podpory zdraví pro celkem 102 osob, dále bylo realizováno vzdělávání lektorů v 67 hodinovém kurzu, a to pro 286 osob. V rámci skupinových a individuálních intervencí bylo celkem vzděláno 3 177 účastníků, kteří absolvovali min. 40 hodin vzdělávacích aktivit a 82 588 účastníků, kteří absolvovali 1 - 39 hodin vzdělávacích aktivit. Uvedené vzdělávací aktivity byly kombinací individuálních a skupinových aktivit. Při porovnávání znalostí cílové skupiny před absolvováním vzdělávacích aktivit v preventivních programech došlo ke statisticky významnému zlepšení rozhodování ve prospěch zdraví (zdravotní gramotnosti).

Dle Závěrečné Evaluační zprávy byly intervenční preventivní programy hodnoceny jako kvalitní a plně vystihující potřeby cílové skupiny.

Za podporu služeb na sociálně zdravotním pomezí je garantem MPSV, se kterým MZ v tomto směru v roce 2022 spolupracovalo.

b) informovat Radu vlády pro záležitosti romské menšiny o dotačních programech vyhlašovaných Ministerstvem zdravotnictví ČR

Programů podpory zdraví se může zúčastnit jakýkoliv subjekt splňující stanovené podmínky bez ohledu na pohlaví, rasu, barvu pleti, jazyk, víru a náboženství, politické nebo jiného smýšlení, národní nebo sociální původ, příslušnost k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu, zdravotnímu postižení, věku a sexuální orientaci a jsou tedy určeny i pro romskou menšinu.

Plnění: Informace ohledně dotačních programů vyhlašovaných MZ byla v roce 2022 zaslána na Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny a na MMR. V zasláném materiálu byly uvedeny vyhlašované dotační programy MZ a rovněž byla uvedena webová stránka, kde je možné nalézt podrobnosti ohledně vyhlašovaných dotačních programů a metodiky pro podávání projektů, které jsou MZ vyhlašovány pro rok 2023.

Projekty schválené na rok 2023:

[Národní program řešení problematiky HIV/AIDS](#)

[Podpora zdraví, zvyšování efektivity a kvality zdravotní péče](#)

[Program na podporu péče o pacienty v terminálním stádiu onemocnění](#)

[Vyrovňování příležitostí pro občany se zdravotním postižením](#)

c) informovat, v rámci postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků, akreditovaná pracoviště o možnosti využití, při výuce legislativy a etiky, podklady týkající se problematiky vztahu mezi zdravotnickými pracovníky a pacienty ze sociálně vyloučeného prostředí zajišťované a shromažďované Radou vlády pro záležitosti romské menšiny, a tyto podklady případně využít k aktualizaci studijních programů.

Plnění: Do konce roku 2024 bude ze strany MZ zajištěno, aby magisterské studium všeobecné lékařství a zubního lékařství obsahovaly povinné vzdělávání v oblastech interkulturní a intersociální komunikace a kulturně senzitivních přístupech ke zdravotní péči (obsah kurzů připraví pracovní tým sestávající z lékařů, medicínských antropologů, romistů a sociologů a dalších odborníků specializujících se na intersociální komunikaci. Jako vzor bude využita komplexní studie Agentury pro sociální začleňování příkladů dobré praxe zavedených kurzů v této oblasti v sousedních státech ČR).

MZ má již ve vzdělávacích programech jednotlivých oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů stanovenou povinnost absolvovat kurzy zaměřené na základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy. V těchto kurzech je věnována právě oblasti etického chování a komunikace s pacientem. V rámci specializačního vzdělávání, které je primárně vzděláváním praktickým (tzn. uskutečňovaným z větší části přímo ve zdravotnických zařízeních, kde probíhají příslušné praktické výkony), se domníváme, že případné hlubší teoretické vzdělávání pro práci s etnickými menšinami a osobami ze sociálně vyloučených lokalit by mělo být spíše součástí pregraduální výuky spadající, jak již bylo výše uvedeno, do gesce MŠMT.

Ve vzdělávacích programech jednotlivých oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů je stanovenou povinností absolvovat teoretický kurz „Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy“. Část tohoto teoretického kurzu je věnována pozornost právě oblasti etického chování a komunikace s pacientem včetně komunikace s pacientem z jiných etnik.

Vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků se uskutečňuje v akreditovaných zařízeních, která jsou průběžně informována o aktuálních požadavcích na vzdělávání. Přímo řízené organizace MZ (Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů (NCONZO) a Institut postgraduálního vzdělávání (IPVZ)) jsou průběžně informovány a aktivně participují na vzdělávání a vytváření samotných vzdělávacích programů a akcí. Zdravotničtí pracovníci mají zahrnutý informace v oblasti problematiky vztahu mezi zdravotnickými pracovníky a pacienty ze sociálně vyloučeného prostředí v dostatečné míře.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva zdravotnictví (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

Plnění: Ministerstvo zdravotnictví nemá pracovní komise, výbory či pracovní skupiny, které by se týkaly přímo tématu romské integrace nebo jiných témat souvisejících výhradně s romskou menšinou.

Zdravotní služby jsou poskytovány všem pojištěným osobám bez ohledu na pohlaví, rasu, barvu pleti, jazyk, víru a náboženství, politické nebo jiného smýšlení, národní nebo sociální původ, příslušnost k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu, zdravotnímu postizení, věku a sexuální orientaci. Přístup ke zdravotním službám musí být pro všechny stejný. Ministerstvo zdravotnictví postupuje dle platných zákonů ČR, které uplatňuje aktidiskriminační principy a je v souladu s Listinou základních práv a svobod.

Zástupce Ministerstva zdravotnictví je členem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny na úrovni vrchního ředitele sekce zdravotní péče, zástupce či pověřený zástupce se zúčastnil v roce 2022 všech jednání Rady. Dále je zástupce Ministerstva zdravotnictví stálým hostem Výboru pro vzdělávání Romů.

Ministerstvo zdravotnictví je při ÚV členem RKS pro lidská práva (PS zaměřené na rovnost, začlenění a účast Romů).

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030, uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022 nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány – k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Oblast zdravotní péče je nedílnou součástí základních strategických vládních dokumentů. Příprava Strategického rámce rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 (dále jen „Strategický rámec Zdraví 2030“) tak plynule navazuje na Strategický rámec Česká republika 2030 přijatý vládou ČR, která svým rozhodnutím také určila základní zastřešující cíl pro oblast zdravotnictví „Zdraví všech skupin obyvatel se zlepšuje“. Strategický rámec Zdraví 2030 také vychází z dříve formulovaných strategických materiálů, jako jsou Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí s příslušnými

akčními plány; Národní strategie elektronického zdravotnictví a Strategie reformy psychiatrické péče.

Plnění: Zdraví 2030 – viz Strategický rámec Česká republika 2030 přijatý vládou ČR dne 13. července 2020 usnesením č. 743.

Strategický rámec Zdraví 2030 obsahuje 3 strategické cíle, které byly formulovány s ohledem na analýzu zdravotního stavu obyvatel České republiky a dostupnosti i fungování českého zdravotnictví, a rovněž byly zvoleny jako základní prioritní oblasti resortu pro příštích deset let:

1. ochrana a zlepšení zdravotního stavu populace;
2. optimalizace zdravotnického systému;
3. podpora vědy a výzkumu.

Přestože se přijaté „Zdraví 2030“ konkrétně netýká romské menšiny, dosah jednotlivých cílů a projektů je zaměřen na celou populaci ČR.

Odbor kontroly na MZ nevidoval v roce 2022 žádnou stížnost, která by se týkala diskriminace menšin, tedy ani romské menšiny.

9. Ministerstvo zemědělství

a) Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2022

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru zemědělství průběžně:

a) nacházet, ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí a s představiteli romských organizací, možnosti pro využití firem zaměstnávajících romské občany při zadávání zakázek v rámci působnosti resortu,

Zaměstnávání romských občanů se v resortu zemědělství uskutečňuje např. způsobem společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek, při jejichž plnění musí vybraný zhotovitel uplatnit určitý počet osob z řad dlouhodobě nezaměstnaných nebo přímým zadáváním zakázek menšího rozsahu romským firmám.

Povodí Vltavy, s.p. se v roce 2022 zapojil do zadávání zakázek romským firmám. Realizováno bylo 10 akcí, celkové náklady v roce 2022 činily téměř 4,0 mil Kč bez DPH.

Z celkového hodnocení prací lze konstatovat, že většina byla provedena včas a v odpovídající, či velmi dobré kvalitě. Výjimkou byla jedna akce na sečení intravilánů, kdy v průběhu celé realizace byl problém s komunikací a dílčím plněním v jednotlivých lokalitách v řádném termínu. Zhotovitel nedisponoval potřebnou technikou a mechanizaci požadoval zapůjčit od objednatelů.

Celkově lze tedy říci, že technicky zcela nenáročné stavby jsou předmětné firmy schopny realizovat v požadované kvalitě i termínech. Proto je vnímána i nadále další spolupráce na uvedeném druhu akcí jako možná.

Povodí Odry, s.p. v roce 2022 úspěšně realizoval ve spolupráci s romskými podnikateli celkem 34 zakázek malého rozsahu v celkové hodnotě 4,16 mil Kč. Ve srovnání s rokem 2021 se jedná o mírný pokles objemu prací, což je dáno jejich specifickostí a lokálním charakterem.

Spolupráce se samotnými romskými podnikateli, Asociací romských podnikatelů a spolků ČR i firmami zaměstnávajícími romské občany, je dle názoru vedení státního podniku na dobré úrovni. Obecně lze konstatovat, že některé romské firmy se potýkají s absencí profesně kvalifikovaných pracovníků (autorizované osoby apod.), čímž je svým způsobem omezen okruh prací, které mohou vykonávat a mnohdy také neuspějí ve výběrových řízeních z důvodu vysokých nabídkových cen.

Povodí Labe, s.p. při zadávání veřejných zakázek zohledňoval společenský a sociální aspekt a zajistil možnost účasti široké podnikatelské veřejnosti včetně malých a středních regionálních dodavatelů, samozřejmě při zachování maximální hospodárnosti.

Dle charakteru a typu akce jsou v rámci otevřené výzvy osloveny i firmy, které se zabývají sociálním podnikáním. V roce 2022 tak subjekty zaměstnávající občany romské národnosti zrealizovaly 9 zakázek typu drobných oprav opevnění, odstranění nánosů z upravených drobných toků, sekání trávy, kácení dřevin apod.

Povodí Ohře, s.p. zaznamenal v roce 2022 rozdílný přístup jednotlivých firem v realizaci zakázek. Z celkové nabídky 10 akcí byla romskou firmou zdárně dokončena v požadovaném termínu a kvalitě pouze jedna. U dalších akcí docházelo k nedodržení stanovených termínů, nečinnosti dodavatele a následnému odstoupení od smlouvy. Problémem bylo též nedostatečné zajištění potřebných zaměstnanců nebo techniky. Na některé výzvy romské firmy nereagují nebo nevyhoví cenou za zakázku.

I přes tyto negativní zkušenosti hodlá státní podnik v budoucnu subjekty zaměstnávající romské občany oslovovat, a to především u zakázek nenáročných na odbornost nebo technické vybavení zhotovitele, jako jsou např. čištění průtočného profilu, sekání travního porostu, likvidace invazních rostlin, údržba a kácení břehových porostů apod.

Povodí Moravy, s.p. zadával v roce 2022 celkem 20 zakázek sociálně zodpovědným způsobem zaměřeným na firmy zaměstnávající romské občany, z toho v 17 případech byl vybrán finální dodavatel. Do konce roku bylo zrealizováno 16 zakázek (jedna z nich bude dokončena až v roce 2023) za celkovou cenu 2,77 mil. Kč bez DPH. Co se týká samotného zadávání zakázek, záleží na přístupu jednotlivých dodavatelů. U některých zakázek, musel zadavatel poptávat až dvacet firem, než se je podařilo zadat.

S vybranými dodavateli jsou zkušenosti většinou dobré, i když se někdy vyskytnou problémy s administrací nebo nedostatečnou součinností. Lze však konstatovat, že komunikace s oslovenými firmami má zlepšující se úroveň a u obou stran je patrná snaha o další spolupráci.

Lesy České republiky, s.p. (dále jen „LČR“) pokračoval v průběžné komunikaci a spolupráci s Celostátní asociací sociálně odpovědných romských spolků a podnikatelů v ČR i Asociací romských podnikatelů a spolků v ČR, a to jak na úrovni oblastních ředitelství a lesních správ tak i lesních závodů. LČR aktivně upozorňuje dané asociace na vyhledávané vhodné veřejné zakázky, které jsou zveřejňovány standardně na internetových stránkách LČR. V případě zájmu se jednotlivé subjekty mohou do těchto otevřených veřejných zakázek přihlásit. Zaměstnanci LČR všem subjektům poskytují i případnou podporu s potřebnou administrací.

Romské organizace a firmy nadále projevují svůj zájem především o stavební zakázky. V roce 2022 došlo k výraznému nárůstu jimi realizovaných stavebních akcí na 70, v předešlém roce jich bylo 46. Souhrnná hodnota těchto zakázek činila cca 18,8. mil Kč bez DPH, což je o více než 11,5 mil. Kč více než v roce předešlém. Jednalo se např. o opravy lesních cest a odvozních linek, drobné opravy objektů a oplocenek, opravy propustků, sečení trávy atp. Nejvíce akcí bylo zrealizováno v rámci organizačních jednotek na území jižních a západních Čech.

Spolupráce při zajišťování drobných lesnických zakázek např. na úklid klestu, stavění oplocenek, odkorňování je prakticky nulová. Romské organizace nejsou konkurenceschopné především v oblasti cenových nabídek a termínů plnění. Do sezónních lesnických prací se zapojují jednotliví občané romské národnosti, kteří vykonávají tuto činnost pro LČR na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Úspěšná spolupráce pokračuje ve sběru semen, kde bylo nasbíráno přes 25 tun semenného materiálu. V této oblasti bývá spolupráce s firmami bezproblémová a semena byla odevzdávána v patřičné kvalitě. U spolupráce s fyzickými osobami je třeba pečlivě hlídat a ověřovat dodržení podmínek původu semen, tedy z genových základů.

b) usnadňovat, v rámci sociálního zemědělství, přístup na trh práce osobám, které obtížně hledají zaměstnání včetně příslušníků romské menšiny.

Sociální zemědělství v současné době získává pozornost na základě pozitivního vnímání zemědělství a venkovských zdrojů, kdy se přirozenou cestou zvyšuje i zájem o příznivé účinky přírodních prostor a zemědělských činností pro sociální, zdravotní a duševní pohodu zúčastněných osob. V tomto kontextu představuje koncept sociálního zemědělství novou šanci pro zemědělce zavádět a vytvářet nové alternativní služby, rozšířit a diverzifikovat své činnosti a jejich roli ve společnosti. Sociální zemědělství tak v sobě spojuje dvě oblasti – zemědělství a sociální služby.

Jeho posláním je, kromě zemědělské produkce a služeb, zaměstnávat, vzdělávat a uskutečňovat různé druhy terapií pro široké spektrum znevýhodněných osob, a to za využití dostupných zemědělských zdrojů v daném místě. Cílem je tak za účasti hlavních aktérů (zemědělci a místní komunity) podporovat nebo vytvářet sociální služby ve venkovských oblastech, které přispívají sociálnímu začleňování. Důležitou přidanou hodnotou je možnost integrovat znevýhodněné osoby do prostředí, které především ve venkovských oblastech umožňuje flexibilitu, blízkost a neformálnost širokého spektra vztahů při jejich začleňování, a to především za předpokladu, že budou vykonávat smysluplnou činnost vedoucí k posílení jejich osobnostních a profesních dovedností a schopností, ale také větší nezávislosti a lepšímu sociálnímu postavení.

Cílovou skupinu pro koncept sociálního zemědělství je možné v maximální míře vymezit tak, že se jedná o osoby sociálně a zdravotně znevýhodněné, které potřebují zvýšenou péči při jejich integraci do pracovního nebo běžného prostředí. Vzhledem ke své interdisciplinární povaze tak má sociální zemědělství možnost řadu různých problematických oblastí pozitivně ovlivnit a přinést výhody, mezi které patří především tvorba a udržení pracovních míst na venkově. Některé z projektů v sociálním zemědělství jsou zakládány jako nové organizace, které vytvářejí nová pracovní místa pro místní obyvatele právě z venkovských oblastí, což má pozitivní dopad také na snižování počtu obyvatel nebo na nezaměstnanost. Pro samotné klienty jsou viditelné přínosy především v posilování jejich kvality života, sociálního začleňování, vzdělávání, zaměstnanosti a terapie.

Venkovské prostředí je specifické tím, že zde nežijí početné romské komunity, a tudíž nedochází ani ke vzniku sociálně vyloučených lokalit, jak můžeme sledovat v některých městech. Do aktivit sociálního zemědělství se romští občané přesto zapojují, a to buď jako zaměstnanci sociálních zemědělských farem, nebo jako klienti při rehabilitačních činnostech.

Resort zemědělství podporuje dlouhodobě projekty zaměstnanosti osob obtížně umístitelných na trhu práce ve venkovských oblastech. Je potěšitelné, že aktivity těchto projektů dokáží oslovit i venkovské Romy. V roce 2022 se do třech integračních projektů sociálního zemědělství zapojilo 13 romských občanů.

b) Seznam pracovních orgánů Ministerstva zemědělství (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.

Ministrem zemědělství byla zřízena **Pracovní komise sociálního zemědělství**. Kromě zainteresovaných zaměstnanců MZe jsou jejími členy zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí, nestátních neziskových organizací, Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s., akademického sektoru a další odborníci. Náplní její práce je mimo jiné příprava organizačních, legislativních a faktických opatření týkajících se života osob ohrožených diskriminací na venkově a činnosti směřující k řešení sociálních podmínek lidí žijících ve venkovských oblastech.

c) Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

Veškeré informace jsou obsaženy v předcházejících bodech.

10. Ministerstvo zahraničních věcí

- a) **Seznam pracovních orgánů Ministerstva zahraničních věcí (komise, výbory, pracovní skupiny), které se obsahově týkají tématu romské integrace či jiných témat souvisejících s romskou menšinou.**

MZV neposkytlo informaci.

- b) **Doplňující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022**

Nad rámec plnění výše uvedených úkolů a nad rámec plnění opatření Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 uveďte, co významného Váš resort vykonal pro zlepšení situace Romů v roce 2022, nebo co by ve vztahu k agendě Vašeho resortu mělo být zmíněno ve Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2022. Jaká významná témata řešil Váš resort ve vztahu k příslušníkům romské menšiny, popřípadě jakým způsobem byly vyřešeny? Jaké trendy v oblasti romské integrace byly Vaším resortem v roce 2022 zaznamenány, a k jakému vývoji došlo oproti roku 2021?

MZV se věnuje problematice romské genocidy a protiromských postojů, jejímu připomínání, výzkumu a vzdělávání, a to především v rámci působení ČR v Mezinárodní alianci pro připomínku holokaustu (International Holocaust Remembrance Alliance, IHRA). Delegaci ČR v IHRA vede zvláštní zmocněnec MZV ČR pro holocaust, mezináboženský dialog a svobodu vyznání Robert Řehák. Česká delegace v IHRA se podílela na formulaci právně nezávazné pracovní definice protiromského smýšlení / anticiganismu (*The non-legally binding working definition of antigypsyism/anti-Roma discrimination*), která byla přijata členskými zeměmi IHRA dne 8. října 2020. Budeme pokračovat v úsilí o dosažení jejího podpoření v obou komorách Parlamentu ČR.

Nad rámec IHRA se Odbor lidských práv a transformační politiky MZV ČR (LPTP) zabývá romskou problematikou v kontextu působení ČR v Radě OSN pro lidská práva, Radě Evropy a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě / Úřadu OBSE pro demokratické instituce a lidská práva.

Úřad vlády České republiky

Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny

